

EDUSKUNNAN PUHEMIESNEUVOSTON ASETTAMIEN
KANSAINVÄLISTEN VALTUUSKUNTIEN
TOIMINTAKERTOMUKSET
2019

HELSINKI 2020

SISÄLLYSLUETTELO

1. TIIVISTELMÄ.....	4
Eduskunnassa toimivat kansainväliset yhteistyöverkostot.....	6
2. ITÄMEREN PARLAMENTAARIKKOKONFERENSSI.....	8
2.1. Itämeren parlamentaarikkokonferenssin istunto.....	8
2.2. Pysyvä komitea.....	10
2.3. Maahanmuutto- ja kotouttamistyöryhmä.....	11
2.4. Suomen valtuuskunnan kokoukset.....	13
3. ARKTINEN PARLAMENTAARIKKOKONFERENSSI.....	14
3.1. Suomen valtuuskunnan toiminta.....	14
3.2. Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean kokoukset.....	15
3.5. Arktinen neuvottelukunta.....	17
4. PARLAMENTTIENVÄLINEN LIITTO (IPU).....	20
4.1. Parlamenttienvälisen liiton johtokunta.....	20
4.2. Parlamenttienvälisen liiton yleiskokoukset.....	21
4.2.1. Komiteoiden päätöslauselmat ja paneelikeskustelut.....	22
4.2.2. Yleiskeskusteluaiheet.....	23
4.2.3. Yleiskokouksen kiireelliset ajankohtaisaiheet.....	23
4.3. Suomen IPU-ryhmän johtokunnan toiminta.....	24
5. NATON PARLAMENTAARINEN YLEISKOKOUS.....	27
5.1. Kevätkokous Bratislavassa.....	27
5.2. Syyskokous Lontoossa.....	27
5.3. Transatlanttinen foorumi Washingtonissa.....	28
6. VÄLIMEREN UNIONIN PARLAMENTAARINEN YLEISKOKOUS.....	29
LIITE: VALTUUSKUNTIEN JÄSENLUETTELOT.....	31
VALTUUSKUNTIEN JÄSENYTYDET VAALIKAUDELLA 2015–2019.....	31
VALTUUSKUNTIEN JÄSENYTYDET VAALIKAUDELLA 2019–2023.....	33

1. TIIVISTELMÄ

Suomen eduskunta on vuodesta 1920 osallistunut parlamentaarisen diplomatian monenkeskisten toimielinten toimintaan. Ensimmäisenä liitettiin Genevessä toimivaan maailman toiseksi vanhimpaan kansainväliseen järjestöön Parlamenttienväliseen liittoon. IPU oli 1950-luvulle saakka ainoa parlamentaarikkojen järjestö.

Vuonna 2019 eduskunnassa toimi yhdeksän kansainvälisten järjestöjen toimintaan liittyvää valtuuskuntaa. Nämä ovat Pohjoismaiden neuvoston, Euroopan neuvoston, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön, Itämeren parlamentaarikkokonferenssin, Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin, Aasia–Eurooppa-parlamentaarikkokonferenssin ja Välimeren alueen parlamentaarisen yleiskokouksen valtuuskunnat, Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmä sekä Nato-maiden parlamentaarisen yleiskokouksen tarkkailijavaltuuskunta.

Yhdeksän parlamentaarisen toimielimen säädöspohja, maantieteellinen laajuus, keskusteluun otettavat aiheet ja menettelysäännöt vaihtelevat. Kaikilla parlamentaarisilla toimielimillä paitsi IPU:lla on kansainvälinen hallitustenvälinen keskustelukumppani, jonka toimintaa seurataan, jonka kanssa käydään vuoropuhelua ja jolle parlamentaarikot laativat kannanottoja ja suosituksia yhteisistä asioista.

Suomi liittyi Pohjoismaiden neuvostoon vuonna 1955. Allekirjoittaessaan Euroopan neuvoston perussäännön 1989 eduskunta veloitettiin nimeämään edustajat järjestön neuvoo-antavaan yleiskokoukseen. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön parlamentaarisen yleiskokouksen perustamisesta päätettiin vuonna 1990 Etyjin Pariisin peruskirjan hyväksymisen yhteydessä.

Suomen aloitteesta vuonna 1992 perustettu Itämeren parlamentaarikkokonferenssi (BSPC) toimi aikoinaan Itämeren valtioiden hallitustenvälisen yhteistyön katalysaattorina. Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssi (vuodesta 1993) ja Aasia–Eurooppa-parlamentaarikkokonferenssi (vuodesta 1996) ovat seurausta vastaavien hallitustenvälisen yhteistyöelinten perustamisesta. Välimeren alueen parlamentaarinen yleiskokous on uusi verkosto, johon liitettiin vuonna 2008 Välimeren unionin perustamisen myötä. Naton jäsenmaiden parlamentaarisen yleiskokouksen toimintaan eduskunta on osallistunut tarkkailijajäsenen statuksella vuodesta 1995.

Parlamentaarisen monenkeskisen diplomatian kautta kansanedustajat osallistuvat keskusteluun ulkopolitiittisista kysymyksistä ja vaikuttavat parlamenttienvälisen järjestöjen kannanottoihin. Kansainvälisillä foorumeilla edustajat edistävät Suomen ulkopolitiittisia ja kaupallis-taloudellisia intressejä, tukevat sääntöpohjaisen kansainvälisen yhteistyön periaatteita sekä luovat hyödyllisiä verkostoja. Tällä toiminnalla kansanedustajat ovat mukana edistämässä Suomelle tärkeitä asioita, kuten tasa-arvoa, kestävä kehitystä, rauhanvälitystä ja demokratiaa.

Kansainvälisissä valtuuskunnissa oli sekä vaalikaudella 2015–2019 että meneillään olevalla vaalikaudella 2019–2023 yhteensä 103 paikkaa. Edustukset eduskunnan valitsemisessa valtuuskunnissa jaetaan eduskuntaryhmien kesken valtasuhteiden ja koon mukaan pääsääntöisesti koko vaalikaudeksi.

Eduskunnan täysistunto valitsi kesäkuussa 2019 Pohjoismaiden neuvoston, Euroopan neuvoston sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön valtuuskunnat. Niiden toimintakertomukset käsitellään täysistunnossa ja ulkoasiainvaliokunnassa.

Puhemiesneuvosto taas asettaa Itämeren parlamentaarikkokonferenssin, Arktisen parlamentaarikkokonferenssin, Aasia–Eurooppa-parlamentaarikkokonferenssin, Välimeren alueen parlamentaarisen

yleiskokouksen ja Nato-maiden parlamentaarisen yleiskokouksen valtuuskunnat sekä Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän johtokunnan. Kaikki kansanedustajat ovat IPU:n jäseniä. Valtuuskunnat pitivät järjestäytymiskokouksensa kesä-syyskuussa 2019. Niiden kertomukset on koottu käsillä olevaan asiakirjaan. Molempien vaalikausien jäsenluettelot löytyvät tämän asiakirjan liitteestä.

Maailman vanhin ja laajapohjaisin parlamenttienvälinen yhteistyöjärjestö Parlamenttienvälinen liitto (IPU) työskentelee parlamentarismiin vahvistamiseksi. IPU:lla ei ole varsinaista hallitustenvälistä yhteistyöjärjestöä, mutta liitolla on YK:ssa tarkkailijan status ja se toimii läheisessä yhteistyössä YK:n ja sen alajärjestöjen kanssa. IPU:n keskeiset teemat ovat vahvat ja edustukselliset parlamentit, sukupuolten välinen tasa-arvo, ihmisoikeudet, kestävä kehitys, rauha ja turvallisuus, nuorten osallistuminen sekä globaali hallinto. Kertomusvuoden aikana IPU:n yleiskokouksissa näkyivät erityisesti koulutuksen merkitys, kansainvälinen oikeus sekä ilmasto- ja kestävä kehityksen kysymykset.

Kahdeksan jäsenvaltion parlamenttien, yhdentoista alueellisen lainsäädäntöelimen sekä Euroopan unionin muodostama Itämeren parlamentaarikkokonferenssi (BSPC) toimii läheisessä yhteistyössä Itämeren alueen hallitustenvälisen neuvoston (CBSS) kanssa. Kertomusvuonna Itämeren alueen turvallisuustilanne, siihen liittyvät uhkakuvat sekä demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen olivat näkyvästi esillä. Perinteisemmistä ympäristöyhteistyökysymyksistä puolestaan nousivat esille ilmastomuutoksen torjuminen sekä huoli merten muovirokaantumisesta.

Kertomusvuonna ei pidetty arktisen alueen parlamentaarikkojen konferenssia, sillä se järjestetään joka toinen vuosi. Pysyvä komitea kokoontui kolme kertaa. Suomen puheenjohtajuuskauden päätteeksi järjestetyn Arktisen neuvoston toukokuuisen ulkoministerikokouksen jääminen tuloksetta määritteli myös yhteistyötä parlamentaarikkotasolla vuoden 2019 aikana. Arktisen alueen parlamentaarikot ilmaisivat huolensa yhteistyön jatkuvuudesta ja tuloksellisuudesta. Kansallisesti pidettiin tärkeänä, että eduskunnan arktisen valtuuskunnan edustajat pysyvät mahdollisimman hyvin informoituina Suomen kansallisen arktisen politiikan uudistamisesta ja että he saavat mahdollisuuden tuoda esille parlamentaarista näkökulmaa keskusteluissa. Kokonaisuudessaan Suomen puheenjohtajuuskautta Arktisessa neuvostossa kiiteltiin onnistuneeksi, ja myös parlamentaarikot yhtyivät tähän loppupäätelmään.

EU-maat ja Välimeren eteläpuoliset maat muodostavat 43 jäsenmaan Välimeren unionin, joka perustettiin vuonna 2008 niin kutsutun Barcelonan prosessin jatkona. Sen parlamentaarinen yleiskokous antaa parlamentaarisia virikkeitä alueen yhteistyön kehittämiseksi ja esittää kannanottoja Välimeri-kumppanuudesta ja kumppanuussopimusten toimeenpanosta. Lisäksi se antaa poliittisia suosituksia ja julki-lausumia Euro-Välimeri-ministerikokousten harkintaan. Järjestön keskeisinä prioriteetteina ovat edelleen poliittisen dialogin edistäminen jäsenmaiden kesken ja käytännönläheisen yhteistyön jatkaminen konkreettisina projekteina esimerkiksi ympäristöalalla. Kertomusvuoden parlamentaarinen yleiskokous järjestettiin Strasbourgissa ja sen pääteemana oli muuttoliike.

Suomi osallistuu Nato-maiden parlamentaarisen yleiskokouksen toimintaan Naton rauhankumppanuusmaana yhdessä Ruotsin, Itävallan ja Sveitsin kanssa. Vuosi 2019 oli Naton juhlavuosi, ja se näkyi myös parlamentaarisella puolella. Yleiskokouksen teemoina olivat kertomusvuonna muun muassa kyberturvallisuus, ydinasepelotteen paluu maailmanpolitiikkaan, Ukrainan tilanne sekä tekoälyn vaikutukset tulevaisuuden sodankäyntiin. Lisäksi parlamentaarikkojen keskuudessa herätti huolta se, että keskimatkan maasijoitteiset ydinohjukset kieltävä INF-sopimus on murentunut. Asevalvonnan kokonaisnäky-mät ovat synkät, eikä tilanteeseen ole odotettavissa nopeaa parannusta.

Kertomusvuonna ei järjestetty Asian ja Euroopan välistä parlamentaarista kumppanuuskokousta (ASEP).

Eduskunnassa toimivat kansainväliset yhteistyöverkostot

Vuonna 2006 perustettiin eduskunnan **kansainvälinen foorumi** parantamaan kansainvälisessä yhteistyössä mukana olevien keskinäistä tiedonkulkua ja oikea-aikaisen tiedon saamista sekä nostamaan kansainväliset asiat nykyistä keskeisemmin esiin täysistunnoissa. Puhemiehen koolle kutsumaan foorumiin osallistuvat eduskunnan puhemiehistö, kansainvälisissä järjestöissä toimivien valtuuskuntien puheenjohtajat, ulkoasiainvaliokunnan ja suuren valiokunnan puheenjohtajat sekä tarpeen mukaan muiden valiokuntien edustajat. Foorumi ei kokoontunut vuonna 2019 vaalivuodesta johtuen.

Eduskunnan rauhanvälitysverkosto perustettiin vuonna 2018 eduskunnan kansainvälisen foorumin aloitteesta. Verkoston tavoitteena on vahvistaa kansanedustajien osaamista rauhanvälityksessä ja vahvistaa kansanedustajien rauhanvälityksen näkyvyyttä sekä eduskunnan sisällä että sen ulkopuolella. Verkosto ja sen jäsenet toimivat tiiviissä yhteistyössä rauhanvälitystä harjoittavien kotimaisten ja kansainvälisten tahojen kanssa. Kevääseen 2019 puheenjohtajana toimi edustaja Jutta Urpilainen (sd), ja vaalikaudelle 2019–2023 valittiin puheenjohtajaksi edustaja Ilkka Kanerva (kok), jolla on pitkä kokemus rauhanvälityksen tehtävistä muun muassa Etyjin yleiskokouksen puitteissa. Varapuheenjohtajaksi valittiin Erkki Tuomioja (sd). Kertomusvuonna verkosto järjesti kuulemisia muun muassa CMI:n ja ulkoministeriön kanssa sekä tapasi kotimaisia ja ulkomaisia asiantuntijoita muun muassa Ukrainan ja Syyrian tilanteisiin liittyen.

Nuorten kansanedustajien kansainvälinen verkosto on toiminut vuodesta 2013. Sen tavoitteena on edistää ja vahvistaa parlamentaarisia kontakteja eri maiden nuorten kansanedustajien välillä. Verkosto ei enää kokoontunut ennen huhtikuun eduskuntavaaleja. Järjestäytymiskokouksessa kesäkuussa 2019 verkoston puheenjohtajaksi valittiin edustaja Eveliina Heinäluoma (sd) ja varapuheenjohtajiksi edustajat Sebastian Tynkkynen (ps) sekä Heikki Autto (kok). Verkoston jäseneksi voivat liittyä ne kansanedustajat, jotka vaalivuonna ovat alle 35-vuotiaita. Vaalikaudella 2019–2023 nuorten verkostossa on 31 jäsentä. Verkoston tavoitteet vaalikaudelle 2019–2023 ovat vuoropuhelun lisääminen eri maiden nuorten kansanedustajien kanssa ja sitä kautta myös esimerkiksi demokratiakehityksen tukeminen kehitysmaissa. Myös suhteiden ylläpitämistä diplomaattikunnan kanssa pidetään tärkeänä. Verkoston tärkein tapahtuma vuonna 2019 oli edustaja Heinäluoman (sd), edustaja Tynkkynen (ps), edustaja Köntän (kesk) ja edustaja Marttisen (kok) matka Washingtoniin 21.–24.10.2019. Matkalla tavattiin nuoria Yhdysvaltojen kongressiedustajia sekä tutustuttiin amerikkalaiseen puoluepoliittiseen järjestelmään, yhteiskunnan haasteisiin ja tulevien vaalien asetelmiin. Samalla verkoston jäsenet pääsivät kertomaan Suomen hyvistä käytännöistä ja edistämään mahdollisia uusia yhteistyömuotoja.

Eduskunnan ihmisoikeusverkosto aloitti toimintansa vuonna 1991. Verkoston toiminnassa on mukana jäseniä lähes kaikista eduskuntaryhmistä. Vuoden 2019 eduskuntavaaleihin saakka ihmisoikeusverkoston puheenjohtajan tehtävässä jatkoi edustaja Eva Biaudet (r). Vaalien jälkeen puheenjohtajaksi valittiin edustaja Veronika Honkasalo (vas) ja varapuheenjohtajaksi edustaja Elina Lepomäki (kok). Pakolais- ja siirtolaispolitiikkaan liittyvät kysymykset olivat edelleen vuonna 2019 ihmisoikeusverkoston keskeisiä teemoja, ja muun muassa paperittomien perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista Suomessa käsiteltiin avoimessa seminaarissa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen Suomelle antamaan tuomioon Irakiin palautetun ja siellä murhatun miehen tapauksessa ihmisoikeusverkosto reagoi julkaisemalla kannanoton. Verkosto piti aktiivisesti yhteyttä Suomen kansalaisyhteiskunnan edustajiin. Kansalaisjärjestöjen lisäksi se kuuli useita Suomen ulkomaalaistaustaisia aktivisteja muun muassa Chilen ja Pohjois-Syyrian tilanteista sekä järjesti avoimen seminaarin Hongkongin mellakoista.

Eduskunnan globaaliryhmä puolestaan tarjoaa kansanedustajille ja eduskunnan työntekijöille puitteet käydä vapaata kansainvälispoliittista keskustelua sekä saada tietoa ajankohtaisista kansainvälisistä kysymyksistä. Ryhmä toimii yhdyssiteenä kansanedustajien ja kansainvälisten kysymysten piirissä toimivien kansalaisjärjestöjen välillä. Eduskuntavaaleihin 2019 saakka puheenjohtajana toimi edustaja Satu Hassi (vihr), joka myös jatkoi puheenjohtajana ryhmän järjestäytyttyä uudelleen vaalikaudelle 2019–2023. Helmikuussa 2019 globaaliryhmä järjesti keskustelutilaisuuden Good Country -indeksin kehittäjän Simon Anholtin kanssa. Suomi oli kyseisessä 23.1.2019 julkistetussa mittauksessa sijoittunut ensimmäiseksi. Marraskuussa globaaliryhmä järjesti seminaarin teemalla ”Kauppasodat, globaalitalouden epävarmuudet ja vaikutukset Suomeen”.

Kesäkuu 2020

Katriina Kuusinen
kansainvälisen osaston johtaja

2. ITÄMEREN PARLAMENTAARIKOKONFERENSSI

Itämeren alueen turvallisuustilanne, siihen liittyvät uhkakuvat sekä demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen olivat näkyvästi esillä toimintakertomusvuoden aikana ja elokuussa Oslossa pidetyssä Itämeren parlamentaarikkokonferenssin (BSPC) 28. istunnossa. Perinteisemmistä ympäristöyhteistyökysymyksistä puolestaan nousivat esille ilmastonmuutoksen torjuminen sekä huoli merten muovirokaantumisesta. Itämeri-parlamentaarikot patistavat hallituksia keskustelemaan toimenpiteistä Itämeren merenpohjan puhdistamiseksi kemiallisista aineista ja sinne upotetuista ammuksista. Suomi toimii vuosina 2018–2020 Itämeren suojelukomission (HELCOM) puheenjohtajana ja päivittää Itämeren ympäristön hyvän ekologisen tilan kannalta tärkeän BSAP-toimintaohjelman puheenjohtajuuskautensa aikana.

Itämeri-parlamentaarikot harjoittavat proaktiivista parlamentaarista diplomatiata, jolla Itämeren ympäristön hyvän tilan lisäksi voidaan parantaa maiden välisiä suhteita. Jännitteisestä kansainvälisestä tilanteesta huolimatta Itämeri-parlamentaarikot ovat pyrkineet entisestään tiivistämään kontakti- ja yhteistyöverkostoaan muiden alueellisten vaikuttajien, foorumeiden ja sidosryhmien kanssa muun muassa ympäristönsuojelun, maahanmuuttajien kotouttamisen sekä tulevaisuuden energia- ja liikenne- ja ratkaisujen puolesta. Vuoropuhelua sekä tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa on viime aikoina lisätty erityisesti Välimeren unionin parlamentaarisen edustajakokouksen (PAM) ja Mustanmeren taloudellisen yhteistyön parlamentaarisen edustajakokouksen (PABSEC) kanssa muun muassa pysyvien komiteoiden yhteiskokousten muodossa.

Suomen Itämeri-valtuuskunnan työssä korostuu erityisesti Suomen rooli Itämeri-yhteistyön aloitteentekijänä alueellisen turvallisuuden lisäämiseksi ja käytännönläheisen rajat ylittävän ympäristöyhteistyön tiivistämiseksi. Valtuuskunnan työ jakautui Itämeren parlamentaarikkokonferenssin varsinaiseen istuntoon (parlamentaarikkokonferenssiin) sekä pysyvän komitean, maahanmuutto- ja kotouttamistyöryhmän ja Suomen valtuuskunnan kokouksiin. Edustaja Kai Mykkänen (kok) toimii järjestön maahanmuutto- ja kotouttamistyöryhmän suomalaisjäsenenä, varajäsenenään edustaja Mari Rantanen (ps). Edustaja Saara-Sofia Sirén (kok) puolestaan toimii Itämeren suojelukomissio HELCOMin raporttina ja Itämeren rehevöitymisraporttina.

2.1. Itämeren parlamentaarikkokonferenssin istunto

Norjan puheenjohtajuuskauden 2018–2019 päättäneessä, elokuussa järjestetyssä Oslossa 28. Itämeren parlamentaarikkokonferenssin istunnossa käsiteltiin Itämeren alueen yhteistyön tilaa ja tulevaisuuden työelämää sekä alueen maiden valmistautumista digitalisaation aiheuttamaan murrokseen eri aloilla ja sitoutumista YK:n Agenda 2030:n kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen, merten suojeleminen sekä maahanmuuton ja kotouttamisen parhaisiin käytäntöihin. Konferenssin päätteeksi Itämeren alueen maiden parlamentaarikot hyväksyivät yksimielisesti kattavan päätöslauselman, jossa alueen hallituksilta perätään muun muassa hallitustenvälisen Itämeri-yhteistyön jatkumista sekä toimia merenpohjan puhdistamiseksi räjähtämättömistä ammuksista ja sotilastarvikkeista.

Edustaja Saara-Sofia Sirén esitti istunnossa esittelemässään raportissaan huolensa ilmastonmuutoksen vaikutuksista vesistöihin. Vaikka fosfori- ja typpipäästöjä on paikoittain onnistuttu vähentämään, kärsii Itämeri edelleen rehevöitymisestä. Ilmastonmuutos tekee tulevaisuudessa vesistöjen suojelusta entistä haastavampaa. Pintavesien lämpeneminen aiheuttaa muutoksia vesistön organismeissa, ja lisääntyvät sademäärät vauhdittavat rehevöitymistä entisestään. Sirén esitteli rehevöitymisraportissaan neljä erilaista tulevaisuudentutkimuksen menetelmiin pohjautuvaa skenaariota Itämeren tilasta vuonna 2030. Toivottava tulevaisuudenkuva edellyttäisi kiertotalouden potentiaalin hyödyntämistä, tätä tukevaa lain-

säädäntöä sekä kansainvälisesti asetettujen tavoitteiden implementointia kansallisella tasolla. Myös suhdanteilla ja alueen epävarmuudella on merkitystä. Taantumana aikaan ja epävarmuuden lisääntyessä ympäristöteemat jäävät helpommin talouden ja turvallisuuden jalkoihin, Sirén totesi.

Sirén kertoi, että Suomi toimii Itämeren suojelukomission HELCOMin puheenjohtajana ja puheenjohtajuuskauden tärkein tehtävä on päivittää vuonna 2007 aloitettu Itämeren suojelun toimintaohjelma (BSAP). Päivitettyyn toimintaohjelmaan halutaan toimet, joilla Itämeren hyvä tila saavutetaan vuoteen 2030 mennessä, mutta jo nyt on Sirénin mukaan selvää, ettei nykyisen ohjelman tavoitteita tulla saavuttamaan määrävuoteen 2021 mennessä. Tästä huolimatta päivitetyn toimintaohjelman osalta kunnianhimon taso tulee säilyttää korkealla.

Istunnossa puhuneen Euroopan neuvoston entisen ihmisoikeusvaltuutetun (2012–2018) Nils Muižnieksin mukaan Euroopassa on meneillään moniulotteinen kriisi, jonka taustalla vaikuttaa kansainvälisen yhteistyön periaatteita ja ihmisoikeuksia nakertava populismi. Ihmisoikeudet ovat henkilökohtaisia oikeuksia, eivät kansojen tai ympäristön oikeuksia. Puheenvuorossaan hän käsitteli myös informaatiovaikuttamista, lännen ja idän välisiä jännitteitä sekä Ukrainan tilannetta, josta Muižnieks nosti erityisesti esille Krimin huonon ihmisoikeustilanteen ja Krimin tataarien oikeudet. Pakolaiskriisiin liittyen hän totesi, että tietyt kohdemaat pyrkivät projisoimaan vähemmän houkuttelevia maakuvia tulevien pakolaisvirtojen ennaltaehkäisemiseksi. Venäjän oikeusvaltio- ja ihmisoikeustilannetta Muižnieks piti huolestuttavana. Ei-toivotut ulkomaalaiset järjestöt luokitellaan ulkomaisiksi agenteiksi maan niin kutsutun agenttilain nojalla, kokoontumisvapautta on rajoitettu, ja seksuaalisten vähemmistöjen oikeuksia loukataan. Erityisen räikeänä hän piti tilannetta Venäjän Pohjois-Kaukasiassa sijaitsevilla hallinnollisilla alueilla. Hän kritisoi myös Venäjän parlamenttia pyrkimyksistä soveltaa tapauskohtaista harkintaa Euroopan neuvoston päätöksiin ja polemisoi, mitä tapahtuisi, jos kaikki neuvoston jäsenmaat valitsisivat, mitä päätöksiä ne kulloinkin haluavat soveltaa. Hän nosti esille myös Euroopan neuvoston sisäiset ongelmat ja korruptioskandaalit.

Alexander Graef Hampurin yliopiston IFSH-instituutista kertoi, että Itämeren turvallisuuspoliittinen tilanne on muuttunut dramaattisesti ja maat ovat siirtyneet puolustusasemiinsa. Ratkaisua kansainväliseen tilanteeseen haetaan nyt perinteisten keinojen lisäksi myös lisääntyvistä panostuksista puolustusmenoihin. Venäjä nähdään Itämeren alueen suurimpana uhkana, johon Nato on vastannut lisäämällä läsnäoloa ja korostamalla valmiutta (Wales 2014, Varsova 2016 ja Bryssel 2018). Venäjä on puolestaan lisännyt sotilaallista läsnäoloaan erityisesti Kaliningradin alueella ja samalla nykyaikaistanut armeijaansa. Erityisen huolissaan Nato on Graefin mukaan venäläisistä ohjusjärjestelmistä, jotka rajoittavat Naton toimintamahdollisuutta potentiaalisessa konfliktitilanteessa. Venäjän strategisena tehtävänä on puolestaan varmistaa Kaliningradin saavutettavuus ja Pietarin alueen turvallisuus. Nato ja Venäjä näkevät toistensa sotilaalliset strategiat eräänlaisina peilikuvina, joihin kummankin tulee vastata. Vaarana tässä tilanteessa ovat mahdolliset tilanteen motiiveista, tarkoituseristä tai tavoitteista aiheutuvat väärinkäsitykset. Osana muuttunutta turvallisuuspoliittista tilannetta on erilaisten turvallisuus- ja puolustusvalmiutta koskevien viestien välittäminen kansalaisille.

Istunnoissa nousi esille myös kysymys sosiaalisen polkumyynnin ja ihmiskaupan torjumiseksi tehtävästä yhteistyöstä Itämeren alueen maiden parlamenttien välillä. Tanskan valtuuskunnan jäsen, edustaja Christian Juhl kertoi halvan työvoiman harmaista markkinoista Tanskassa ja toivoi, että alueen maat pystyisivät lisäämään lainsäädäntöyhteistyötä tähän liittyen. Puolan työministeriön alivaltiosihteeri Kazimierz Kuberskin mukaan yhteistyötä tehdään aktiivisesti eri maiden työ- ja elinkeinoministeriöiden ja tarkastusvirastojen välillä, ja hän totesi, että monet maat käyttävät polkumyyntiä eräänlaisena protekti-

onistisena aseena edullisemmän työvoiman maahanpääsyn estämiseksi. Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja, edustaja Sakari Puisto (ps) kysyi Liettuan kiertomuutosta ja maan varautumisesta kansalaisensa paluumuuttoon. Liettuan varatyöministeri Eitvydas Bingelis kertoi ministeriönsä aiheeseen liittyvästä strategiasta ja totesi, että maahan on – osittain brexitin vaikutuksesta – ensimmäistä kertaa muuttamassa enemmän kansalaisia kuin on muuttamassa maasta pois.

Konferenssin jälkeen Itämeren parlamentaarikkokonferenssin puheenjohtajuus siirtyi kaudelle 2019–2020 Liettualle, jonka puheenjohtajuuskauden teemoja ovat digitalisaatio ja kyberturvallisuus, koulutusyhteistyö ja oppimista tukevat teknologiat sekä tiedonvaihto maahanmuuttoa ja kotouttamista koskevista parhaista käytännöistä.

2.2. Pysyvä komitea

Pysyvä komitea kokoontui kertomusvuonna neljä kertaa. Tämän lisäksi yksi kokous pidettiin parlamentaarikkokonferenssin istunnon yhteydessä. Helmikuussa Brysselissä Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Kari Kulmala (ps) nosti esille merten kestävän käytön edistämisen ja merellisen ympäristön suojelun tärkeyden YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Osana tätä hän toivoi lisää yhteistyötä Itämeren alueen hallituksilta merten muovirooskaantumisen torjumiseksi. Jörgen Pettersson (Ahvenanmaa) raportoi pysyvälle komitealle meriliikenteestä ja sitä sääntelevän kansainvälisen lainsäädännön viitekehyksistä. Meriliikenne on palautunut talouskriisin jälkeen, ja sen toimintaa säätelee Kansainvälinen merenkulkujärjestö (IMO). Ympäristölainsäädännön osalta alukset ovat Itämeren alueella vuodesta 2015 siirtyneet matalarikkisiin polttoaineisiin, ja Itämeren alue toimii edelläkävijänä nesteytettyä maakaasua käyttävien alusten osalta. Myös muiden merialueiden on vuoden 2020 jälkeen määrä siirtynyt matalarikkisiin polttoaineisiin.

Huhtikuussa Mustanmeren taloudellisen yhteistyön parlamentaarisen edustajakokouksen ja Itämeren parlamentaarikkokonferenssin pysyvät komiteat pitivät yhteisen kokouksen. Itämeren ja Mustanmeren alueet ovat Euroopan tärkeimpiä geopolittisia alueita, idän ja lännen välisiä energiakäytäviä. Istanbuliin kokoontuneet parlamentaarikot olivat yhtä mieltä siitä, että kummankin järjestön perustehtävänä on käyttämällä parlamentaarista diplomatiata edistää poliittista vuoropuhelua alueellisen turvallisuuden ja vakauden lisäämiseksi sekä jännitteiden poistamiseksi ja että vuoropuhelua tulisi lisätä ja vastakkainasettelua vähentää. Kokouksessa pohdittiin myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja käytännön toimenpiteitä merten muovirooskaantumisen torjumiseksi. Tätä varten kokoukseen kutsuttiin myös Itämeren ja Mustanmeren vastaavien merellisten ympäristöjen suojelukomissioiden edustajat, jotta Itämeren alueen parhaita käytäntöjä voitaisiin hyödyntää laajemmin myös Mustanmeren alueella muun muassa *Baltic to Black* -hankkeen puitteissa. Parlamentaarikot tapaavat seuraavan kerran Tukholmassa loppuvuodesta 2020.

Toukokuussa Hampurissa järjestetyssä kokouksessa edustaja Valentina Pivnenko Venäjän duumasta nosti uudemman kerran esille Oslon elokuisessa istunnossa esittämänsä huolet Puolan suunnitelmista raivata uusi jokikanava Kaliningradin enklavin lähellä sijaitsevaan Elblagin satamakaupunkiin, Veikselin suistoon. Aihe herätti keskustelua muun muassa kansallisten projektien ympäristöarvioinnin tärkeydestä sekä Itämeren alueen herkästä turvallisuuspoliittisesta tilanteesta. Venäjän näkökulmasta kanava muodostaa vakavan uhan Itämeren merenpohjan ympäristölle, ja se on toivonut Itämeren merellisen ympäristön suojelukomission selvitystä tilanteesta.

Marraskuussa pysyvän komitean kokous järjestettiin Berliinin muurin murtumisen 30-vuotisjuhlan yhteydessä. Kokouksen keskeisenä teemana olivat Itämereen upotetut ammuksiset ja sotilastarvikkeet. Par-

lamentaarikoille aiheesta alusti EGEOS-yhtiön toimitusjohtaja Jann Wendt. Ammusongelma ei rajoitu Itämereen, vaan ammuksia ja vanhoja sotilastarvikkeita on upotettu lukuisiin maailman meriin merisodankäynnin tai sotaharjoitusten seurauksena. Tämän lisäksi meriä on käytetty ammusten ja sotilastarvikkeiden viimeisenä upotuspaikkana. Itämeressä myrkyllisiä kemiallisia aseita löytyy nimenomaan Vähä-Beltingin, Gotlannin, Bornholmin ja Gdańskin syvänteistä. Ensimmäisen ja toisen maailmansodan jälkeen aseita ja ammuksia upotettiin mereen suuressa mittakaavassa, ja meressä on arviolta 300 000 tonnia tavanomaisia aseita ja 100 000 tonnia miinoja. Itämeren merellisen ympäristön suojelukomissio HELCOM kartoittaa tilannetta. DAIMON-hankkeen tarkoitus on kartoittaa asiakirjoista historiallista tietoa ammusten olinpaikoista, jotta merenpohja voitaisiin tulevaisuudessa puhdistaa näistä ammuksista. Itämeren suojelukomissio HELCOM on käsitellyt aihetta jo liki 20 vuotta, mutta asiasta puhutaan harvoin laajemmin julkisuudessa, vaikka viimeaikaiset tutkimustulokset ovat osoittaneet, että mereen upotetut ammuksiset ja aseet ovat vahingollisia Itämeren merenpohjan ympäristölle.

Kokouksessa hyväksyttiin edustaja Pyry Niemen (Ruotsi) ehdotus, jonka mukaan Ruotsin 2020–2021 puheenjohtajuuskauden aikana aloitettava uusi työryhmä käsittelee ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuutta sekä näihin liittyviä parhaita käytäntöjä. Tuleva työryhmä voisi osin hyödyntää työssään 2011–2013 toimineen vihreän kasvun ja energiatehokkuustyöryhmän laatimaa loppuraporttia.

2.3. Maahanmuutto- ja kotouttamistyöryhmä

Suomen valtuuskunnan aloitteesta vuonna 2017 perustetulla maahanmuutto- ja kotouttamistyöryhmällä oli toimintakertomusvuonna kolme kokousta. Työryhmän tehtävänä on vaihtaa tietoa maahanmuuttoa ja kotouttamista koskevista parhaista käytännöistä, pohtia toimenpiteitä ja suosituksia, joilla voitaisiin ratkaista maahanmuuttokriisin aiheuttamia haasteita, sekä kartoittaa hyvien kotouttamiskäytäntöjen mukanaan tuomia haasteita ja mahdollisuuksia. Työryhmä esitti väliaikaraporttinsa Oslon elokuun istunnossa. Ennen kesäkuun 2019 eduskuntavaaleja Suomea edusti työryhmässä edustaja Maria Tolppanen (sd), vaalien jälkeen valtuuskunta nimitti edustaja Kai Mykkäsen (kok) varsinaiseksi jäseneksi ja edustaja Mari Rantasen (ps) varajäseneksi kyseiseen työryhmään.

Maaliskuussa Kaliningradissa Itämeri-parlamentaarikot kuuluivat Venäjän työperäisestä maahanmuutto-tilanteesta, kotouttamiskäytännöistä sekä sähköisestä viisumijärjestelmästä erityisesti Kaliningradin alueen osalta. Maahanmuuton historia Venäjällä on värikäs ja vaihtelee esimerkiksi 1990-luvun Neuvostoliiton hajoamisesta aiheutuneisiin maahan- ja maastamuuttovirtoihin aina 2000-luvun työperäiseen maahanmuuttoon erityisesti köyhemmistä IVY-alueen maista. Tilastojen mukaan Venäjällä asuu tällä hetkellä noin 17 miljoonaa ulkomaan kansalaista, joista valtaosa tulee IVY-maiden alueelta. Yksi Venäjän strategisista prioriteeteista olisi lisätä maahanmuuttoa erityisesti Venäjän Kaukoidän kaltaisille harvaan asutuille alueille. Vuonna 2014 alkaneen Ukrainan kriisin seurauksena maahan on saapunut Venäjän sisäministeriön arvioiden mukaan 145 000 Ukrainan kansalaista, joiden avustamiseen valtio on käyttänyt yhteensä 18 miljardia Venäjän ruplaa. Tällä hetkellä Venäjällä on noin 500 pakolaisstatuksen omaavaa henkilöä. Laittoman maahanmuuton torjumisessa Venäjä keskittyy yhteistyöhön myös lainsäädännön osalta erityisesti IVY-alueen maiden kanssa. Kokouksessa pohdittiin keinoja tiivistää yhteistyötä muiden Itämeren alueen maiden kanssa muun muassa lapsikaupan torjumiseksi. Venäläiset kertoivat pyrkimyksistään luoda mahdollisimman suotuisat olosuhteet Venäjän rajojen ulkopuolelta palaaville venäläisille ja korostivat kansainvälisen yhteistyön tärkeyttä. Venäjän sisäministeriön Viktorija Ledenevan mukaan ministeriön alaisuudessa toimivassa kotouttamisesta vastaavassa virastossa työskentelee tällä hetkellä neljä henkeä, ja hän korosti Venäjän maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikan olevan tällä hetkellä vielä täysin lastenkengissä.

Toukokuussa Schwerinissä käsiteltiin työryhmän toimeksiannosta Suomen Siirtolaisuusinstituutin laatimaa politiikka-analyysia, joka perustuu Itämeren alueen hallitusten työryhmän laatimaan kyselyyn vuosina 2018 ja 2019 annetuista vastauksista johdettuihin yhteisiin toimenpidesuosituksiin. Työryhmän kokous järjestettiin Itämeren parlamentaarikkokonferenssin ja Mecklenburg-Etu-Pommerin parlamentin yhdessä järjestämän Itämeren alueen nuorten parlamentaarisen foorumin (BSPYF) yhteydessä. Suomi ei osallistunut kokoukseen tulevien eduskuntavaalien takia.

Lokakuussa työryhmän kokous toteutui Hampurin maahanmuutto- ja kotouttamisfoorumin yhteydessä, johon osallistui kaiken kaikkiaan 150 edustajaa 24 eri maasta. Suomen uusi jäsen työryhmässä, edustaja Kai Mykkänen esittäytyi ja piti tärkeänä, että Itämeren alueen parlamentit käyvät aktiivista vuoropuhelua maahanmuuttoa ja kotouttamista koskevista poliitikoista. Mykkänen toivoi, että kansalliset maahanmuuttoviranomaiset otettaisiin mukaan työryhmän työhön ja sen suositusten soveltamiseen. Hän halusi kuulla työryhmän tulevilla kokouksilla maakohtaisista kokemuksista sellaisista turvapaikanhakijoista, jotka saavat kielteisen oleskelulupapäätöksen mutta jäävät silti maahan. Saksassa näitä henkilöitä oli kirjoitushetkellä arviolta noin puoli miljoonaa, Suomessa noin 10 000. Mykkänen näki tämän suurimpana ongelmana ja negatiivisten ajatusten ja rikollisuuden mahdollisena pesäkkeenä ja kysyi, miten turvapaikkahakemuksia voitaisiin käsitellä siten, etteivät ihmiset katoa, miten voisimme tehokkaammin palauttaa sellaiset hakijat, jotka eivät täytä vaatimuksia, ja kuinka parantaa yhteistyötä lähtömaiden viranomaisten kanssa.

Hampurin foorumin pääteemana oli maahanmuuttajien kotouttaminen. Vuonna 2015 Hampuri koki maahanmuuttovyöryn, ja suurin osa uusista maahanmuuttajista oli nimenomaan nuoria tai alaikäisiä ja saapui kaupunkiin ilman vanhempiaan. Siksi koulut ja sivistyslaitokset olivat keskeisessä roolissa maahanmuuttajanuorten kotouttamisessa. Hampurin koulut ovat vuodesta 2016 tarjonneet kaksivaiheista kurssia, jolla opetus yhdistyy työharjoitteluun ja sosiaaliseen kanssakäymiseen ja jonka avulla nuoret maahanmuuttajat voivat kotoutua mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti uuteen ympäristöönsä. Hampurin foorumissa toteutettiin yhteensä 31 työpajaa, ja se toteutettiin EU:n Itämeren alueen strategian lippulaivaprojektina yhteistyössä Itämeren parlamentaarikkokonferenssin kanssa. Foorumin tarkoituksena oli vaihtaa parhaita käytäntöjä sekä saada kohtaamaan päätöksentekijöitä ja niitä tahoja, jotka mahdollistavat kotouttamisen.

Edustaja Carola Veit Hampurista kertoi foorumissa Itämeren parlamentaarikkokonferenssin työryhmän tähänastisesta työstä ja totesi, että Hampurin historia on kosmopoliittinen ja siksi se on oikea paikka järjestää tämänkaltaisia foorumeita. Noin kolmasosa kaupungin väestöstä, 670 000 asukasta, on maahanmuuttajia. Tällä hetkellä maahanmuuttajamäärät ovat olleet putoamassa, mutta tilanne on monelta osin haasteellinen. Veit peräänkuulutti puheenvuorossaan solidaarisuutta maahanmuuttajien kanssa ja totesi, että Saksan presidentti Steinmeier on kiteyttänyt, että Saksan politiikan tehtävänä on johdattaa maa menestykseen. Maahanmuuttajien integroiminen Hampurissa on ollut haasteellista. Tärkeänä osana työtä on nuorten saaminen työmarkkinoille. Hampurin senaatti järjestää naturalisaatiojuhllisuuksia, joiden tarkoitus on ottaa maahanmuuttajat osaksi yhteisöä. Ongelmista ja ristiriidoista tulee keskustella, mutta mielipidemittausten mukaan yhteiselo kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä toimii hyvin. 29 vuotta täyttävä Itämeren parlamentaarikkokonferenssi tekee yhteistyötä maahanmuuttajien kotouttamisen eteen Itämeren alueella, ja naiset ja ilman vanhempia saapuvat maahanmuuttajalapsen ovat työryhmän keskiössä, Veit kertoi. Parlamentaarikot ovat myös koonneet paljon sellaista tietoa ja parhaita käytäntöjä, joita ei ole tässä muodossa ollut saatavilla. Puheenvuoronsa päätteeksi Veit totesi, että työryhmän loppuraportti tullaan julkaisemaan ensi vuoden elokuun Itämeri-konferenssin yhteydessä.

2.4. Suomen valtuuskunnan kokoukset

Suomen valtuuskunta piti vaalivuonna kolme kokousta. Suomen Itämeri-suurlähettiläs, ulkoasiainneuvos Helena Tuuri raportoi valtuuskunnalle helmikuussa Itämeren alueen strategiasta, jolla Euroopan komission näkemyksen mukaan tulisi lisätä nimenomaan Euroopan unionin näkyvyyttä. Tällä hetkellä on meneillään strategian toimintasuunnitelman päivitys, ja erityisesti taloudellisia paineita Itämeri-yhteistyöhön luo myös Ison-Britannian mahdollinen lähtö Euroopan unionista. Tähän liittyen komissio on pyytänyt jäsenmailta tietoa kansallisista painotuksista EU:n Itämeren alueen strategiaan. Tanska on kustannustehokkuussyihin vedoten alkanut depriorisoida panostustaan Itämeri-yhteistyöhön eikä aio järjestää EU:n Itämeri-strategian vuosikokousta 2020, vaan kokous järjestetään Turussa kesäkuussa.

Johtava asiantuntija Kristina Pingoud kertoi Itämeren valtioiden neuvoston (CBSS) visioryhmän työstä ja seitsemästä toimenpide-ehdotuksesta. Järjestössä on muutospaineita, ja Tanska on niiden puitteissa ehdottanut luopumista pää- ja ulkoministeritason Itämeri-kokouksista kokonaan. Puola ja Venäjä ovat vastustaneet tätä ajatusta, Suomen linja on joustava. Dialogi on tärkeämpää kuin pyrkimys korkean tason osallistumiseen, ja mahdollisuus järjestää sisällöllisesti merkittäviä poliittisen tason kokouksia esimerkiksi linjaministereiden kesken tulisi säilyttää. Pingoud kertoi myös lyhyesti kestävän kehityksen työryhmästä ja päätöksestä olla korottamatta hallitustenvälisen neuvoston budjettia. Pingoudin kanssa käytiin myös vuoropuhelua Itämeren alueen nuorisoyhteistyöhön liittyvistä kysymyksistä ja ReGeneration 2030 -verkoston mahdollisesta vahvemmassa roolista Schwerinin toukokuista Itämeren alueen nuorisofoorumia silmälläpitäen.

Kesäkuun eduskuntavaalien jälkeen puhemiesneuvosto asetti Itämeren parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunnan, minkä jälkeen valtuuskunta piti järjestäytymiskokouksensa, jossa valtuuskunta valitsi puheenjohtajaksi edustaja Sakari Puiston (ps) ja varapuheenjohtajaksi edustaja Riitta Mäkisen (sd). Sihteeri esitteli kokouksessa Itämeren parlamentaarikkofoorumin tähänastista toimintaa ja kertoi ajankohtaisimmista painopistealueista ja toimintatavoista.

Marraskuussa valtuuskunnan kokouksessa kuultiin Pohjoismaisen ympäristörahoitusyhtiön Nefcon viestintävästavaa Josefin Hoviniemeä ja vanhempaa johtajaa Anja Nysténiä, joiden vastuualueena on ympäristöprojektien toteutumisen seuranta. He kertoivat valtuuskunnalle rahoitusyhtiön toiminnasta ja meneillään olevista ympäristöhankkeista. Nefco on Pohjoismaiden omistama rahoituslaitos, joka rahoittaa ilmaston hyväksi tehtäviä kaupallisia ratkaisuja ja tukee yritysten vihreää kasvua. Itämeren aluetta lukuun ottamatta valtaosa Nefcon projekteista, joiden rahoituksen suuruus vaihtelee 30 000:sta 5 000 000 euroon, sijoittuu Pohjoismaiden ulkopuolelle. Baltian maissa ja Venäjällä käynnissä olevat hankkeet liittyvät nimenomaan jätevesien puhdistamiseen. Nefco on mukana Pietarin lähistöllä sijaitsevan Krasnyj Borin ongelmajätekaatopaikan puhdistamishankkeessa, yhdessä muun muassa analyyseista vastaavan Fortumin kanssa. Tämän lisäksi Latviassa on meneillään paikallista kalankasvatusta kiertovestialtaissa tukeva hanke, jonka avulla halutaan vähentää Itämeren ravinnekuormitusta. John Nurmisen Säätiöllä on puolestaan meneillään Itämeren suojelukomission Itämeren toimintasuunnitelman BSAP:n rahastosta rahoitettava lähikalahanke, jossa vähemmän arvokkaista kaloista tehdään ruokaa muun muassa Pirkka-brändin puitteissa. Samaa konseptia ollaan viemässä myös Ahvenanmaalle ja Ruotsiin. Kuumemisen päätteeksi Nefcon edustajat esittivät toiveensa nykyistä tiiviimmästä yhteistyöstä Itämeri-parlamentaarikkojen kanssa ja mahdollisuudesta osallistua seuraavaan Itämeri-konferenssiin.

3. ARKTINEN PARLAMENTAARIKKOKONFERENSSI

Arktista yhteistyötä vuoden 2019 aikana määrittivät myös parlamentaarikkotasolla Arktisen neuvoston toukokuisen ulkoministerikokouksen tulokset – tai pikemminkin niiden puuttuminen. Alueen ulkoministerit eivät päässeet sopuun yhteisestä julistuksesta, jonka tarkoitus oli antaa poliittista selkänöjää alueen ympäristökysymyksiin keskittyvälle yhteistyölle. Suurimpana kiistan olivat eriävät näkemykset ilmasto-politiikasta. Kompromissina maiden ulkoministerit antoivat yhteisen lausunnon alueen yhteistyöstä. Kokonaisuudessaan Suomen puheenjohtajuuskautta Arktisessa neuvostossa kiiteltiin onnistuneeksi, ja myös parlamentaarikot yhtyivät tähän loppupäätelmään.

Arktisen alueen parlamentaarikot ilmaisivat huolensa yhteistyön jatkuvuudesta ja tuloksellisuudesta. He halusivat Arktisen neuvoston ulkoministerikokouksen jälkeen osoittaa vahvan tukensa tärkeänä pidetyn arktisen yhteistyön ja Arktisen neuvoston työn tukemiseksi. Toinen tärkeä tavoite vuoden 2019 aikana oli saada Euroopan parlamentti ja Yhdysvaltain kongressi tiiviimmin mukaan alueen parlamentaariseen yhteistyöhön. Tavoitteen edistämiseksi Suomen arktisen valtuuskunnan edustajat olivat yhteydessä niin EU:n komissioon, Euroopan parlamenttiin kuin Yhdysvaltojen kongressiin.

Kansallisesti pidettiin lisäksi tärkeänä, että eduskunnan arktisen valtuuskunnan edustajat pysyvät mahdollisimman hyvin informoituna Suomen kansallisen arktisen politiikan uudistamisesta ja saavat mahdollisuuden tuoda esille parlamentaarista näkökulmaa keskusteluissa. Vahvana toiveena arktisten edustajien puolelta esitettiin EU:n arktisen politiikan päivittämistä, jotta unioni saataisiin sitoutumaan alueen kehittämiseen ja sen ympäristön suojeluun.

Kertomusvuonna ei pidetty arktisen alueen parlamentaarikkojen konferenssia. Edellinen pidettiin vuonna 2018 Inarissa, ja seuraava pidetään Norjassa Tromssassa vuonna 2021.

3.1. Suomen valtuuskunnan toiminta

Kevään eduskuntavaalien jälkeen valittiin uusi valtuuskunta, ja sen järjestäytymiskokouksessa 25.6.2020 valtuuskunta valitsi puheenjohtajakseen edustaja Mikko Kärnän (kesk) ja varapuheenjohtajakseen edustaja Satu Hassin (vihr). Valtuuskunta on kokoontunut kertomusvuonna kolme kertaa ja tavannut asian-tuntijoita myös varsinaisten kokousten välillä.

Syksyn ensimmäisessä valtuuskunnan kokouksessa suurlähettiläs Harri Mäki-Reinikka ja arktinen vastuuvirkamies Pekka Shemeikka ulkoministeriön Eurooppa-osaston pohjoisen Euroopan yksiköstä kertoivat Suomen puheenjohtajuuskauden tuloksista ja kokemuksista vuosilta 2017–2019. Suomen puheenjohtajuuskautta pidettiin yleisesti onnistuneena, vaikka toukokuinen ulkoministerikokous ei täyttänyt kaikkia odotuksia. Neuvoston työn voidaan odottaa jatkuvan hyvällä tasolla, sillä neuvoston työryhmien työohjelmat hyväksyttiin. Suomi sai paljon kiitosta puheenjohtajuuskaudestaan, ja esimerkiksi meteorologista yhteistyöaloitetta pidettiin tärkeänä jatkaa. Suomen jälkeen puheenjohtajuus siirtyi Islannille, joka korostaa kaudellaan erityisesti merten suojelua alueella.

Erityisasiantuntija Nina Brander valtioneuvoston kanslian strategiaosastolta kertoi valtioneuvoston asettaman arktisen neuvottelukunnan työstä ja uuden neuvottelukunnan asettamisesta loppuvuonna 2019. Brander toi esille uuden arktisen strategian laadinnan, jonka osalta koordinaatio on valtioneuvoston kanslialla.

Johtava asiantuntija Marja-Leena Vuorenpää ulkoministeriön itäosaston Venäjän yksiköstä taustoitti Barentsin alueen yhteistyökysymyksistä. Barentsin euroarktisen neuvoston tavoitteena on vakauden ja kestävän kehityksen edistäminen Pohjoiskalotilla ja Venäjän luoteisilla alueilla. Ruotsin kaksivuotinen BEAC-puheenjohtajuuskausi päättyi lokakuussa 2019, jonka jälkeen puheenjohtajuus siirtyi Norjalle.

Valtuuskunnan marraskuun kokouksessa valtiosihteri Raimo Luoma valtioneuvoston kansliasta kertoi Suomen uuden arktisen strategian tavoitteista, valmistelusta ja aikataulusta. Suomen arktinen ja antarktinen suurlähettiläs Petteri Vuorimäki ulkoministeriön Eurooppa-osaston pohjoisen Euroopan yksiköstä alusti Arktisen neuvoston ajankohtaisista asioista ja Suomen toiminnasta neuvostossa. Vuorimäki korosti Suomen arktista roolia ja sitä, kuinka Suomi on toimija sekä arktisissa että antarktisisissa kysymyksissä. Arktinen on Suomelle tärkeä, mutta Suomi on vuodesta 1989 lähtien ollut myös Etelämannersopimuksen jäsen, yksi 29 päätösvaltaisesta allekirjoittajamaasta. Sopimuksen vuosikokous järjestetään vuonna 2020 Helsingissä. Kokouksessa puheenjohtaja, edustaja Kärnä piti tärkeänä, että strategiassa osoitettaisiin myös varoja tavoitteiden mahdollistamiseksi. Samoin Kärnä peräänkuulutti mahdollisimman vaikuttavan EU-politiikan edistämistä, jotta Suomen arktista osaamista voitaisiin hyödyntää myös laajemmin.

3.2 Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean kokoukset

Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvä komitea johtaa arktisten parlamentaarikkojen työtä konferenssien välillä. Se koostuu kahdeksan jäsenen ja Euroopan parlamentin valtuuskuntien puheenjohtajista sekä tarkkailijoiden edustajista. Vuonna 2019 pysyvä komitea kokoontui kolme kertaa ja vieraili loppuvuonna New Yorkissa ja Washingtonissa.

Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean Murmanskissa 27.–29.3. 2019 järjestetyn kokouksen agendalla oli Venäjän arktinen politiikka ja maan suunnitelmat koillisväylän kehittämiseksi. Samalla edustajat tutustuivat Barentsin alueen yhteistyöhön.

Kokoukseen osallistui arktisen alueen parlamentaarikoiden ohella Murmanskin alueen vasta aloittanut kuvernööri Andrei Tšibis. Kuvernööri korosti keskusteluissa, kuinka arktinen on Venäjälle selkeä prioriteetti, sillä jo nyt noin 10 prosenttia maan viennistä ja 20 prosenttia bruttokansantuotteesta tuotetaan alueella. Kuvernööri katsoi, että Murmanskin sijainti ja asema takaa kaupungille tärkeän roolin Venäjän arktisen politiikan edistämässä ja että Murmanskin aluetta tulee kehittää maan arktisena keskuksena. Kansainvälisen yhteistyön osalta venäläiset painottivat alueen rauhanomaista kehitystä ja yhteistyön kehittämistä. Merkittävässä roolissa on alueen taloudellinen kehitys ja liikenneinfrastruktuuri. Venäjän toiveena on, että tiivistyvät kaupallistaloudelliset suhteet lisäisivät koko arktisen alueen globaalia painoarvoa.

Suomen valtuuskunnan jäsen Kari Kulmala (ps) piti tärkeänä, että alueen valtiot sitoutuvat merien suojelemaan ja panostavat erityisesti muovirokkan määrän vähentämiseen, sillä se uhkaa niin meriluontoa, eläimiä kuin alueen ihmisten terveyttä.

Alueellisen yhteistyön osalta esille nousi Venäjän ja Norjan alueiden tiivis kumppanuus. Norjan pohjoisilla alueilla on hyvät suhteet Murmanskin alueen kanssa ja kauppa on aktiivista. Venäläiset edustajat rohkaisivat myös suomalaisia tiivistämään kaupallistaloudellisia suhteita Venäjän alueiden kanssa.

Pysyvän komitean vuoden 2019 kevätkokous järjestettiin 23.–24.5.2019 Ottawassa, Kanadassa. Eduskuntavaalien läheisyyden takia tilaisuuteen ei osallistunut Suomen valtuuskunnan edustajaa. Kokouksessa keskusteltiin pysyvän komitean tavoitteista ja linjanvedosta liittyen Arktisen neuvoston ulkominis-

terikokouksen päätökseen jättää hyväksymättä yhteinen julkilausuma. Edustajien mukaan tämä on huolestuttava signaali ja parlamentaarikoiden on osoitettava tukensa Arktisen neuvoston työn jatkamisen puolesta. Pysyvän komitean edustajat lupautuivat ottamaan asian esille hallitustensa kanssa.

Kokouksessa kuultiin Kanadan arktisen lähettilään Alison LeClairin raportti Rovaniemen ulkoministerikokouksesta. Hän ei halunnut liiaksi korostaa julkilausuman puuttumisen merkitystä, vaan painotti erityisesti neuvoston työryhmien työn normaalia jatkumista. Koska kaikkien neuvoston työryhmien suunnitelmat hyväksyttiin Rovaniemellä, voidaan LeClairin mukaan pitää perusteltuna, että yhteistyön jatkuminen on edelleen vahvalla pohjalla.

Mannerjalustakysymyksen osalta pysyvä komitea kuuli Kanadan juuri jättäneen esityksensä YK:n alaiselle mannerjalustatoimikunnalle. Myös Venäjä ja Tanska olivat aikeissa tehdä omat esityksensä, jotka ovat osin päällekkäisiä Kanadan esityksen kanssa. Meriyleisoikeussopimuksen asiantuntijoiden kanssa käydyssä keskustelussa esille nousivat julkisuudessakin esitetyt kommentit maiden mannerjalustaesitysten päällekkäisyyden johdosta mahdollisesti syntyvistä kiistoista. Sopimusasiantuntijat eivät kuitenkaan nähneet tätä suurena uhkana, koska kaikilla alueen mailla on pyrkimys neuvottelutulokseen.

Kokoukseen oli kutsuttu Arktisen neuvoston AMAP-työryhmän (*Arctic Monitoring and Assessment Programme*) edustajia kertomaan arktisen alueen ilmastonmuutoksesta ja sen vaikutuksista. Työryhmän edustajien mukaan ilmaston lämpeneminen arktisella alueella on nopeampaa kuin on aikaisemmin arvioitu. Arktinen alue lämpenee jopa kaksin- tai kolminkertaisesti globaaliin keskiarvoon verrattuna. Arktiselle neuvostolle laatimassaan raportissa tutkijat varoittavat, että aika on käymässä vähiin ja että päätäjiltä odotetaan nopeita toimia päästöjen hillitsemiseksi.

Arktisen talousneuvoston esityksessä kuultiin katsaus neuvoston strategioihin liittyen ja päivitys mukana olevien yritysten ja organisaatioiden osalta. Talousneuvosto pyrkii vähentämään kaupan esteitä arktisella alueella ja samalla tarjoamaan parasta saatavilla olevaa teknologiaa alueella toimivien yritysten käyttöön. Neuvosto pyrkii myös lanseeraamaan erillistä arktista investointiprotokollaa, joka ohjaisi sijoitustoimintaa kestäväällä tavalla alueella. Arktiset parlamentaarikot ovat myös itse korostaneet yritys vastuuta arktisella alueella ja esittäneet Arktisen talousneuvoston jatkavan tätä tärkeänä pidettyä työtä.

Pysyvän komitean kolmas kokous järjestettiin 18.11.2019 Bodøssä Norjassa Pohjoisen ulottuvuuden konferenssin yhteydessä, jotta arktisilla parlamentaarikoilla olisi mahdollisuus osallistua myös PU-konferenssin keskusteluihin. Pysyvän komitean kokouksen omalla agendalla oli ilmastonmuutostyö, alueen taloudellinen kehitys ja turvallisuuskysymykset. Eduskunnasta tilaisuuteen osallistui Suomen arktisen valtuuskunnan puheenjohtaja edustaja Mikko Kärnä (kesk) sekä varapuheenjohtaja edustaja Satu Hassi (vihr), joka toimi yhtenä pääpuhujista myös Pohjoisen ulottuvuuden tilaisuudessa.

Komitean kuulemisissa nousi esille, kuinka vähän aikaa ilmastonmuutoksen haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi enää on. Kansainvälisen ilmastopaneelin IPCC:n mukaan valtioilla on enää hieman yli kymmenen vuotta aikaa tehdä sitoumukset ja päästövähennykset, jotta Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteisiin voitaisiin päästä. Valtuuskunnan puheenjohtaja, edustaja Kärnä painotti suurten toimijoiden vastuuta ja heidän sitoutumisestaan. Ilman suurimpien teollisuusmaiden vastuunkantoa ilmaston lämpenemistä ei voida pysäyttää, ja silloin vaikutukset näkyvät ensimmäisten joukossa juuri pohjoisessa. Kärnä tiedusteli myös Norjan mahdollisuuksia lisätä ilmastorahoitustaan.

Etsintä- ja pelastustoimintaa käsitellessä keskusteluissa arktista aluetta pidettiin äärimmäisen haastavana pitkien etäisyyksien ja puutteellisen infrastruktuurin takia. Norjan merivartiosto valvoo monta ker-

taa Norjan maa-alueen kokoista merialuetta, jonka liikennöinti on lisääntymässä. Huolena on, että suurten risteilijöiden joutuessa merihätään ei alueen rannikkovaltioilla ole mahdollisuutta nykyisellään toteuttaa suuria etsintä- tai pelastustoimia. Siksi edustajat pitivät tärkeänä, että alueen rannikkovartiostot jatkavat yhteistyötään alueella ja että Kansainvälisen merenkulkujärjestön asettamaa polaarikoodia noudatetaan.

Komitean jäsenet osoittivat halua kattaa keskusteluissaan myös kovan turvallisuuden kysymyksiä. Perinteisesti nämä eivät ole kuuluneet sen enempää Arktisen neuvoston kuin arktisten parlamentaarikoidenkaan työhön, mutta monet näkivät, että niiltä ei voida silti silmiä ummistaa. Hyvänä vaihtoehtona pidettiin kansallisten arktisten turvallisuunnarratiivien kuulemista erillisessä tilaisuudessa. Komitean puheenjohtajan Eirik Sivertsenin (Norja) mukaan tämän avulla komitean jäsenet voisivat kenties ymmärtää toistensa huolia ja näkökohtia paremmin ilman että he joutuisivat puolustamaan puhtaasti kansallisia näkökulmiaan.

Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean delegaatio vieraili 9.–12.12.2019 YK:ssa ja Yhdysvaltojen kongressissa. Delegaatioon kuului komitean puheenjohtaja Eirik Sivertsen, Suomen jäsen, edustaja Mikko Kärnä ja hänen islantilainen kollegansa Ari Trausti Guðmundsson. Vierailulla oli kaksi tavoitetta: saada Yhdysvaltojen kongressi tiiviimmin mukaan arktiseen parlamenttiyhteistyöhön ja välittää YK-järjestöille viestiä arktisen alueen asukkaiden näkökulmasta – siitä, miten ilmastonmuutos vaikuttaa alueella ja miten muutoksiin voitaisiin pyrkiä sopeutumaan.

Yhdysvaltain kongressin edustajien ja eri tutkimuslaitosten johtajien mukaan arktiset kysymykset ovat parin viime vuoden aikana nousseet agendalle myös Washingtonissa. Osaltaan tähän on vaikuttanut Kiinan aluetta kohtaan osoittama mielenkiinto, osaltaan alueen laajempi geopoliittinen merkitys. Valtuuskunta tapasi Washingtonissa muun muassa senaattori Lisa Murkowskin, joka toimii myös kongressin edustajana arktisessa parlamentaarisessa yhteistyössä, sekä senaattorit Sheldon Whitehousen ja Joe Manchinin. Tapaamisessa senaattorit Lisa Murkowski ja Sheldon Whitehouse ilmaisivat huolen ilmastonmuutoksen vaikutuksista. Keskusteluiden tuloksena sovittiin selvitettävän, kuinka kongressin edustajat saataisiin tiiviimmin mukaan arktisen alueen yhteistyöhön. Merkillepantavaa oli se, kuinka yhdysvaltalaisen edustajien kiinnostus ilmastonmuutosta kohtaan vaikutti riippuvan erityisesti siitä, miten muutos heidän kotiosavaltioihinsa vaikutti.

YK-tapaamisissa esille nousi silmiinpistävä suuri huoli ilmastotavoitteiden saavuttamisesta. Pääviesti oli huolestuttava: ilman yksityistä pääomaa päästöjä ei kyetä leikkaamaan. YK:n ympäristöohjelman edustajan Ulrika Modéerin kanssa käydyissä keskusteluissa huomio keskittyi erityisesti meriin ja niiden suojeeluun. Valtuuskunnan edustajat esittivät toiveensa saada tukea aloitteelleen valtamerien teemavuodesta, jotta merten tilaan voitaisiin kiinnittää enemmän kansainvälistä huomiota. YK-tapaamisten myötä norjalaiset halusivat lisäksi selvittää talletussuojarahaston (*guarantee fund*) perustamista, jonka avulla houkuteltaisiin yksityistä rahaa sijoittamaan vihreään teknologiaan. Tämän toteutuessa edustaja Kärnä haluaisi kasvattaa myös EU:n ympäristörahoitusta.

3.5. Arktinen neuvottelukunta

Valtioneuvoston kanslian asettama Arktinen neuvottelukunta kokoaa yhteen keskeisiä suomalaisia arktisia toimijoita. Neuvottelukunnan tehtävänä on tukea ja vahvistaa Suomen arktista politiikkaa ja edistää sen tavoitteiden toteutumista. Eduskunnan Arktisen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunnan jäsenillä on läsnäolo- ja puheoikeus neuvottelukunnan kokouksissa.

Arktisen neuvottelukunnan vuoden ensimmäinen tilaisuus järjestettiin 12.3.2019 Kuusamossa. Tilaisuuden järjestämisestä vastasi valtiosihteeri Paula Lehtomäki. Painopisteinä olivat koulutus- ja alkuperäiskansakysymykset erityisesti digitaalisuuden näkökulmasta sekä EU:n arktinen politiikka ja sen kehittäminen. Lisäksi neuvottelukunta sai katsauksen Kiinan ja Korean arktisilta suurlähettiläiltä Gao Fengiltä ja Park Heung-kyeongilta koskien heidän edustamiensa maiden arktista politiikkaa. Arktisen neuvoston biodiversiteettiryhmän CAFFin (*Conservation of Arctic Flora and Fauna*) pääsihteerin Tom Barryn ja seuraavan pääsihteerin Mark Marissinkin kanssa käydyissä keskusteluissa käsiteltiin arktisen alueen kaivosteollisuuden mahdollisuuksia ja haasteita. Toimitusjohtaja Jari Hentilä Naturpolis Oy:stä kertoi Kuusamosta ja alueen kehityksestä sekä elinkeinoelämän painopisteistä.

Koulutusta käsittelevässä keskustelussa kiinnitettiin huomiota lukioverkon kattavuuteen. Esille nostettiin ajatus työn koulutuskysymysten edistämiseksi jatkamisesta Arktisen neuvoston Suomen puheenjohtajuuskauden jälkeen. Edustaja Mari-Leena Talvitie (kok) ja Kari Kulmala (ps) nostivat omissa kannanotoissaan koulutuskysymysten tärkeyttä ja painottivat opiskelumahdollisuuksien saatavuutta pohjoisilla alueilla. Keskustelussa nousi esiin myös Oulun ja Lapin yliopistojen keskeinen rooli arktisessa tutkimuksessa ja koulutuksessa.

Tietoliikenneyhteyksiä käsittelevissä keskusteluissa nähtiin tarvetta lisätä merikaapeleiden ja maayhteyksien määrää, sillä niissä on parempi datankuljetusmahdollisuus kuin satelliiteissa. 5G:n yleistessä ratkaisu harvaanasutuilla arktisilla alueilla voi olla löydettävissä mikro-operaattoreiden kautta. Keskustelussa kiinnitettiin huomiota tietoliikenneyhteyksien hintaan ja saatavuuteen.

Alkuperäiskansoja koskevissa keskusteluissa puhuttiin muun muassa Norjan, Ruotsin ja Suomen hallitusten sekä kolmen valtion saamelaiskäräjien välillä neuvottelusta Pohjoismaisesta saamelais sopimuksesta. Sopimus parafoitiin tammikuussa 2017. Sopimuksessa keskeistä on, että se mahdollistaisi jatkossa paremman yhteistyön erityisesti saamen kielen ja kulttuurin säilymisedellytysten turvaamiseksi.

Kesäkuussa 2019 pidetyssä neuvottelukunnan kokouksessa painopisteinä oli arktinen turvallisuus.

Chatham Housen tutkija Mathieu Boulègue esitteli Venäjän sotilaallisia strategioita arktisella alueella arvioivan raportin löydöksiä. UPIn johtaja Teija Tiilikainen kertoi suurvaltojen Venäjän ja Kiinan intresseistä ja konfliktipotentialista arktisella alueella. Venäjän intressit arktisella alueella liittyvät sen omien resursien ja suurimman arktisen rannikkovaltiomaan aseman suojelemiseen. Myös Kiinan on nähty vahvistavan suurvalta-asemaansa talouspotentialinsa ja infrastruktuurihankkeidensa avulla maailmanlaajuisesti, mukaan lukien niin sanotun Silkkitie-projektin laajentaminen arktiselle alueelle. Kiinan intressit arktisella alueella liittyvät merenkulun vapauden turvaamiseen, mutta myös energiaressusseihin ja kansainväliseen sääntökehikkoon vaikuttamiseen. Maa hakee omilla ehtoillaan yhteistyötä Venäjän kanssa energiavarojen hyödyntämiseksi.

Keskusteluissa nousi esiin muun muassa EU:n rooli arktisella alueella. Tiilikaisen mukaan aiheeseen liittyy paljon ulottuvuuksia, jotka ovat unionin kompetenssia. EU:n tulisivat huomioida arktinen alue myös turvallisuuspoliittisesta näkökulmasta.

Suurlähettiläs Aleksi Härkönen ja toimitusjohtaja Tero Vauraste antoivat loppuyhteenvedon Suomen puheenjohtajuuskaudesta Arktisessa neuvostossa. Arktisen neuvoston puheenjohtajamaana 2017–2019 Suomi korosti Pariisin ilmasopimuksen toimeenpanoa ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteita arktisessa yhteistyössä. Suomi vahvisti arktista yhteistyötä ja sen jatkuvuutta puheenjohtajakautensa aikana myös korkeimmalla poliittisella tasolla. Kärkiteemoja olivat ympäristönsuojelu, meteorologinen yhteistyö, viestintäyhteydet ja koulutus.

Arktisen neuvottelukunnan toimintakauden viimeinen kokous järjestettiin Helsingissä 26.9.2019. Puheenjohtajana toimi valtiosihteeri Raimo Luoma. Kokouksessa keskusteltiin neuvottelukunnan päättyneen toimikauden saavutuksista ja kuultiin valtiosihteeri Luoman esitys uuden hallitusohjelman arktisen yhteistyön keskeisistä linjauksista.

Luoma toi esille, että strategian toimeenpanoon tulee myös turvata riittävät resurssit. Puheenjohtaja korosti myös hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti Arktisen neuvoston ja Arktisen talousneuvoston merkitystä. Kaikessa toiminnassa tulee huomioida luonnon kantokyky, ilmastonmuutos, kestävä kehitys ja alkuperäiskansat. Suomen tavoitteena tulee edelleen olla alueen pitäminen kansainvälisten jännitteiden ulkopuolella. Käydyssä keskustelussa kiitettiin, että hallitusohjelma on erityisesti huomioinut myös alkuperäiskansojen aseman.

Arktisten ja antarktisten asiain suurlähettiläs Petteri Vuorimäki korosti Suomen merkittävää globaalia roolia polaarikysymyksissä. Suomi on yksi kahdeksasta Arktisen neuvoston pysyvästä jäsenestä ja yksi 29:stä Etelämanner-yleissopimuksen konsultatiivisesta, päätöksiä tekevästä maasta. Yleissopimuksen toimeenpanon valvontaan liittyvä suuri vuosittainen kahden viikon tapaaminen järjestetään ensi keväänä Helsingissä, mikä tarjoaa hyvän mahdollisuuden Suomen polaarisen roolin korostamiselle. EU:n osalta suurlähettiläs Vuorimäki myönsi, etteivät arktiset kysymykset ole tähän saakka olleet unionin prioriteettilistalla, mutta totesi Suomen pyrkivän hyödyntämään myös EU puheenjohtajuuskauttaan tämän tilanteen muuttamiseksi.

4. PARLAMENTTIENVÄLINEN LIITTO (IPU)

Parlamenttienvälinen liitto (Inter-Parliamentary Union, IPU) työskentelee maailmanlaajuisesti parlamentarismin vahvistamiseksi. Järjestö tarjoaa puolueettoman keskusteluareenan parhaiden käytäntöjen leittämiseksi ja antaa samalla laajan kuvan demokratia- ja ihmisoikeustilanteesta maailmassa.

IPU:n keskeiset teemat ovat vahvat ja edustukselliset parlamentit, sukupuolten välinen tasa-arvo, ihmisoikeudet, kestävä kehitys, rauha ja turvallisuus, nuorten osallistuminen sekä globaali hallinto. Kertomusvuoden aikana IPU:n yleiskokouksissa näkyivät erityisesti koulutuksen merkitys, kansainvälinen oikeus sekä ilmasto- ja kestävä kehityksen kysymykset.

Vuodesta 2010 IPU:n jäsenmäärä on kasvanut 155 jäsenmaasta 179:ään. Lisäksi järjestöllä on 13 liitännäisjäsentä. Samaan aikaan kun järjestö on lähestynyt tavoitettaan maailmanlaajuisesta jäsenyydestä, geopoliittisten maaryhmien väliset voimasuhteet ovat hiljalleen muuttuneet. Sen vaikutuksesta kahtiajako vapaiden demokratioiden ja heikomman demokratiastatuksen maiden välillä on nähtävissä yhä selkeämmin. Kehitys heijastelee maailmanlaajuisia demokratiakehitystä kuluneen vuosikymmenen aikana.

IPU:n toiminnan rungon muodostavat kaksi vuosittaista yleiskokousta, jotka kertomusvuonna järjestettiin Dohassa ja Belgradissa. Kokoukset ovat ainutlaatuinen foorumi, jossa suurin osa maailman parlamenteista on edustettuna. Yleiskokoukset tarjoavat mahdollisuuden vertailla parhaita parlamentaarisia käytäntöjä sekä yleiskeskustelussa että komiteoiden ja lukuisten työryhmien kokouksissa. Ne ovat myös tilaisuus luoda ja ylläpitää kahdenvälisiä suhteita eri maiden parlamentteihin. Suomen IPU-valtuuskunta osallistui kertomusvuoden molempiin yleiskokouksiin ja hyödynsi aktiivisesti kaikkia tarjolla olleita keinoja parlamentaarisen yhteistyön vahvistamiseksi.

4.1. Parlamenttienvälisen liiton johtokunta

Parlamenttienvälisen liiton toimintaa johtava johtokunta (Executive Committee) koostuu presidentistä ja 15 edustajasta, jotka edustavat kuutta eri geopoliittista ryhmää. Johtokunnan jäsenten mandaatti on neljä vuotta. Johtokunta muun muassa päättää IPU:n vuosittaisesta työohjelmasta ja budjetista.

Kertomusvuoden syksyllä johtokunta valitsi uusia jäseniä niiden edustajien tilalle, joiden toimikausi lopui syksyn Belgradin yleiskokoukseen. Yksi uusista johtokunnan jäsenistä on Ruotsin IPU-valtuuskunnan puheenjohtaja Cecilia Widegren ja kuusi muuta uutta jäsentä J. Mudenda, Zimbabwe, A. Saidov, Uzbekistan, J. P. Letelier, Chile, R. Rabbani, Pakistan, P. Krairiksh, Thaimaa, ja E. Anyakun, Uganda. Uusien johtokunnan jäsenten nelivuotiskaudet päättyvät lokakuussa 2023.

IPU:n johtokunnan asioista kenties eniten 12+ -maaryhmässä keskustelua herättänyt kysymys oli IPU:n varapresidentin Venäjän Konstantin Kosatševin aloite poliittisia sanktioita käsittelevästä työryhmästä. Aloitteessa poliittisia sanktioita väitetään poliittisesti motivoituneiksi kansainvälisen politiikan painostuskeinoiksi, jotka ovat lisäksi epäreiluja ja tehottomia. Aloitteessa ei kuitenkaan tarkastella, miksi tai missä oloissa sanktioita käytetään. IPU:n johtokunta kuitenkin hyväksyi aloitteen työryhmästä. Moni valtuuskunta piti työryhmän mandaattia epäselvänä tai mahdottomana hyväksyä. IPU:n sihteeristö selvittää työryhmän mandaattia.

Syksyn yleiskokouksen yhteydessä hyväksyttiin IPU:n budjetti vuodelle 2020 (17 798 000 Sveitsin frangia). Jäsenparlamenttien maksuosuus tästä on 10 959 200 CHF. Suomen maksuosuus laski edellisvuodesta 4 200 CHF, ja vuonna 2020 se on 63 600 CHF. Jäsenmaiden maksosuudet nousivat kokonaisuudessaan 444 000 CHF edellisvuodesta. Tätä selittävät elokuussa 2020 Wienissä järjestettävä viides globaali puhemieskonferenssi sekä Ruandan parlamentille annettava tuki syksyn 2020 IPU:n yleiskokouksen

järjestämiseen. Kiinasta tulee kertomusvuonna 11,75 prosentin maksuosuudellaan jäsenmaista suurin rahoittaja.

4.2. Parlamenttienvälisen liiton yleiskokoukset

Parlamenttienvälinen liitto kokoontuu täysistuntoon kaksi kertaa vuodessa. Yleiskokouksessa käydään yleiskeskustelu ennakkoon sovitusta aiheesta ja ajankohtaiskeskustelu sekä hyväksytään pysyvien komiteoiden päätöslauselmia.

IPU:n keskeiset teemat vuonna 2019 olivat vahvat ja edustukselliset parlamentit, sukupuolten välinen tasa-arvo, ihmisoikeudet, kestävä kehitys, rauha ja turvallisuus, nuorten osallistuminen sekä globaali hallinto. Kertomusvuoden aikana IPU:n yleiskokouksissa näkyivät erityisesti koulutuksen merkitys, kansainvälinen oikeus sekä ilmasto- ja kestävä kehityksen kysymykset.

Parlamenttienvälisen liiton 140. yleiskokous järjestettiin huhtikuussa Dohassa, Qatarissa. Kokoukseen osallistui yli 800 kansanedustajaa 160 maasta, mukaan lukien 80 parlamenttien puhemiestä. He hyväksyivät yleiskokouksen päätteeksi Dohan julkilausuman, jossa alleviivattiin koulutuksen suurta merkitystä rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi sekä demokratian ja ihmisoikeuksien tukemisessa. Eduskunnasta yleiskokoukseen osallistuivat edustajat Riitta Myller (sd) ja Kari Uotila (vas).

Terrorismin vastainen työ oli Dohan yleiskokouksessa näkyvästi esillä. Syksyn 2017 yleiskokouksessa hyväksytty terrorismin ja väkivaltaisen ääriajattelun vastainen työryhmä on herättänyt paljon keskustelua IPU:ssa, erityisesti 12+-maaryhmässä. Yhteistyötä YK:n kanssa on pyritty tiivistämään tässäkin kysymyksessä. Dohassa julkistettiin YK:n 2,1 miljoonan Yhdysvaltain dollarin rahoitus IPU:lle, joka liittyy viisivuotiseen aloitteeseen parlamentaarista terrorisminvastaisista toimista. Paikalla Dohassa oli myös YK:n terrorisminvastaisesta työstä vastaava alipääsihteeri Vladimir Voronkov. Hän alleviivasi kansallisten parlamenttien lainsäädäntötyön tärkeyttä, jotta lainsäädäntö saatetaan samalle viivalle kansainvälisten terrorisminvastaisen työn instrumenttien ja sopimusten kanssa. Yleiskokouksessa kuultiin myös nigerilaisen Falmata Bunun puheenvuoro siitä, kuinka hänen onnistui paeta Boko Haramilta.

Dohan yleiskokouksen päätöspäivänä käytiin myös kiihkeä keskustelu liittyen Jemenin osallistumiseen tulevaan yleiskokoukseen. IPU:ssa on päätetty, että maan tulevassa valtuuskunnassa olisivat edustettuina kaikki tahot, jotka olivat edustettuina edellisessä vaaleilla valitussa parlamentissa. Jotkin maat, erityisesti Egypti, vastustivat tätä kiivaasti todeten, että nykyinen parlamentti on maan laillinen parlamentaarinen edustus.

Parlamenttienvälisen liiton 141. yleiskokous järjestettiin lokakuussa Belgradissa. Kokoukseen osallistui yli 700 parlamentaarikkoa 152 jäsenmaasta, mukaan lukien yli 70 puhemiestä ja 40 varapuhemiestä. Suomesta kokoukseen osallistuivat edustajat Heli Järvinen (vihr), Sebastian Tynkkynen (ps), Anne Kalmari (kesk) sekä Sari Tanus (kd).

Kyseessä on toinen kerta, kun Belgradissa järjestettiin IPU:n yleiskokous; ensimmäinen oli vuonna 1963 Titon ollessa Jugoslavian presidentti. Tämänkertainen yleiskokous oli myös ensimmäinen kerta 20 vuoteen, kun yleiskokous järjestettiin Euroopassa Geneven ulkopuolella.

Belgradin kokouksessa juhlistettiin järjestön 130-vuotista historiaa. IPU:n presidentti Gabriela Cuevas Barron ja pääsihteeri Martin Chungong molemmat alleviivasivat IPU:n 130-vuotista kokemusta parlamenttien välisestä yhteistyöstä sillanrakentajana ja rauhanvälittäjänä. Presidentti Cuevas Barron totesi

koulutuksella olevan keskeinen merkitys muukalaisvihan ja ekstremismin torjumisessa ja toimivan demokratian rakentamisessa. Istunnossa myös hyväksyttiin julistus 30-vuotiaan YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen kunniaksi.

Yleiskokouksen yhteydessä järjestettiin LGBTI-aiheinen oheistapahtuma *Leaving no-one behind*, johon Suomen valtuuskunnasta osallistui Sebastian Tynkkynen (ps). Oheistapahtuma päätettiin järjestää, koska sitä ei aikaisemmissa ylhyveiskokouksissa yrityksistä huolimatta saatu pysyvän komitean asialistalle.

4.2.1. Komiteoiden päätöslauselmat ja paneelikeskustelut

IPU:ssa toimii neljä pysyvää komiteaa, joiden valmistelemaat päätöslauselmat hyväksytään ensin komiteatasolla ja lopullisesti täysistunnossa. Päätöslauselmien lisäksi komiteat järjestävät paneelikeskusteluja ja kuulemistilaisuuksia.

Rauhaa ja kansainvälistä turvallisuutta käsittelevä pysyvä komitea hyväksyi huhtikuussa 2019 Dohassa päätöslauselman palkkasotureiden ja vierastaistelijoiden käytön kieltämisestä. Päätöslauselmaluonnos oli ongelmallinen Suomelle ja useille muille 12+-maaryhmän maille. Suomi, Ruotsi ja Norja osallistuivat aktiivisesti päätöslauselman käsittelyyn ja jättivät useita muutosehdotuksia. Päätöslauselma nojaa YK:n palkkasotilassopimukseen (1989), joka muun muassa edellyttää osapuolia kriminalisoimaan palkkasotilaana toimimisen sekä kehottaa valtioita toimeenpanemaan sopimuksen säännöksiä ja liittymään sopimukseen. Suomi ei ole sopimuksen osapuoli. Ainoastaan muutama EU-maa on liittynyt YK-sopimukseen. Suomen liittymättömyyttä on perusteltu muun muassa vaikeudella määritellä palkkasotilas riittävän yksiselitteisesti. Lisäksi Pohjoismaat ovat myös pitäneet ongelmallisena sitä, että valtioita pidetään vastuullisina kansalaistensa toiminnasta palkkasotilaina, kun valtion on mahdotonta valvoa sitä, aikooko ulkomaille matkustava henkilö ryhtyä siellä palkkasotilaaksi. Lopullinen, yleiskokouksen hyväksymä päätöslauselma sisälsi paljon alkuperäisestä luonnoksesta, joten Suomi (kuten myös muun muassa Ruotsi, Norja ja Islanti) jätti varauman koko päätöslauselmaan.

Syksyllä Belgradissa rauhaa ja kansainvälistä turvallisuutta käsittelevä komitea järjesti paneelikeskustelut vuonna 2014 hyväksytystä päätöslauselmasta ”Kohti ydinasevapaata maailmaa” ja rahanpesun kriminalisoinnista sekä asiantuntijakuulemisen parlamentaarista strategioista rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseksi suhteessa ilmastoon liittyviin tuhoihin ja riskeihin. Kuuleminen toimii pohjana kevään 2020 IPU:n yleiskokouksessa hyväksyttäväksi tarkoitetulle päätöslauselmalle. Suomen valtuuskunnasta Sebastian Tynkkynen osallistui pysyvän komitean työskentelyyn.

Kestävää kehitystä, taloutta ja kauppaa käsittelevän pysyvä komitea hyväksyi Dohassa päätöslauselman, joka käsitteli vapaan ja reilun kaupan ja sijoitusten merkitystä tavoiteltaessa YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. Australian, Ghanan ja Serbian esityksen pohjalta hyväksytyssä päätöslauselmassa asetettiin erityistä painoarvoa taloudelliselle yhdenvertaisuudelle, kestäväälle infrastruktuurille, teollistumiselle ja innovaatioille.

Belgradissa komitea järjesti keskustelutilaisuuden digitalisaation ja kiertotalouden valtavirtaistamisesta kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemiseksi. Komitea myös järjesti osion valmisteluista seuraavan YK:n ilmastokokouksen (COP25) yhteydessä järjestettävään parlamentaariseen kokoukseen joulukuussa 2019. Komitean työskentelyyn osallistui Suomen valtuuskunnasta Anne Kalmari.

Demokratia- ja ihmisoikeuskomitean päätöslauselmassa Achieving Universal Health Coverage by 2030 peräänkuulutetaan maailmanlaajuisia terveydenhuoltoa vuoteen 2030 mennessä. Suomen valtuuskunnasta päätöslauselmatyöskentelyyn osallistui edustaja Sari Tanus. Suomen valtuuskunta korosti päätöslauselman valmistelussa muun muassa alkuperäiskansojen asemaa ja kaikkia haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä. Keskusteluun Belgradissa osallistui WHO:n pääjohtaja Tedros Adhanom Ghebreyesus. Hän totesi, että juuri nyt löytyy ennennäkemätöntä tahtoa ja poliittista sitoutumista sille ajatukselle, että terveys on ihmisoikeus, joka kuuluu kaikille, eikä vain harvojen etuoikeus. Tämä IPU:n päätöslauselma on hänen mukaansa tärkeä välietappi matkalla, jossa poliittinen sitoumus muutetaan konkreettiseksi lainsäädännöksi ja resursseiksi kohti maailmanlaajuisia terveydenhuoltoa.

Demokratia- ja ihmisoikeuskomitea on valinnut vuoden 2020 päätöslauselmansa aiheeksi internetissä lapsiin kohdistuvan seksuaalisen hyväksikäytön vastaiset toimet. Raporttoijiksi valittiin A. Gerkens, Alan-komaat, J. Oduol, Kenia, ja edustaja Thaimaan valtuuskunnasta.

4.2.2. Yleiskeskusteluaiheet

Jokaista konferenssia varten valitaan yleiskeskusteluaihe. Keväällä Dohassa se oli koulutus rauhan ja turvallisuuden vahvistajana, eli kuinka parlamentit voivat edistää koulutusta rauhan, turvallisuuden ja oikeusvaltioperiaatteiden vahvistamiseksi (*Parliaments as platforms to enhance education for peace, security and the rule of law*). Edustaja Riitta Myller käytti Suomen valtuuskunnan puheenvuoron Dohassa. Hän korosti Suomen tasa-arvon ja vahvojen koulutuspanostusten merkitystä suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa. Hän myös painotti sananvapauden, vapaan median ja oikeusjärjestelmän välttämättömyyttä oikeusvaltion perustavanlaatuisina arvoina.

Syksyn kokouksessa Belgradin yleiskokouksessa yleiskeskustelun teema oli kansainvälinen oikeus, parlamenttien rooli ja mekanismit sekä alueellinen yhteistyö (*Strengthening international law: Parliamentary roles and mechanisms, and the contribution of regional cooperation*). Yleiskeskustelun yhteenvedona hyväksyttiin Belgradin julistus. Yleiskeskustelussa Suomen valtuuskunnan puheenvuorot pitivät valtuuskunnan puheenjohtaja Heli Järvinen ja varapuheenjohtaja Sebastian Tynkkynen. Edustaja Järvinen korosti puheenvuorossaan oikeusvaltioperiaatteen läpileikkaavaa merkitystä suomalaisessa yhteiskuntakehityksessä ja nosti konkreettisena ajankohtaisena ja haastavana kansainvälisen oikeuden kysymyksenä esille Al-Holin leirin asukkaiden tilanteen ratkaisemisen. Edustaja Tynkkynen puhui yleiskeskustelussa nuorten edustajien osiossa. Hän painotti puheenvuorossaan demokratiaa ja itsemääräämisoikeutta sekä vallankäytön legitimitettiin keskeistä asemaa yhteiskuntien kehityksessä.

4.2.3. Yleiskokouksen kiireelliset ajankohtaisaiheet

Yleiskokous valitsee tavallisesti joka istunnossa niin sanotun kiireellisen aiheen (*emergency item*), josta käydään ajankohtaiskeskustelu.

Parlamenttienvälinen liitto on kiinnittänyt vahvasti huomiota ilmastonmuutokseen ja siihen liittyviin katastrofeihin. Dohan yleiskokouksen ajankohtaisaiheeksi valittiin kiireiset toimet kaakkoista Afrikkaa runnelleen hirmumyrsky Idain uhrien auttamiseksi (*Call for urgent international action to support Mozambique, Malawi and Zimbabwe hit by Cyclone Idai*). Maaliskuun puolivälissä 2019 Mosambikiin, Zimbabween ja Malawiin iskenyt myrsky jätti jälkeensä useita satoja kuolonuhreja, ja yli 100 000 joutui jättämään kotinsa. Päätöslauselma kannustaa valtioita investoimaan ilmastotuhojen riskien torjumiseen ja niihin varautumiseen.

Belgradin syyskokouksessa länsimaiden geopoliittinen ryhmä, 12+-maaryhmä, johon Suomi ja kaikki muut EU-maat kuuluvat, nosti Ranskan johdolla esille kiireellisenä aiheena Turkin operaation Pohjois-

Syyriassa. Intian valtuuskunta esitti aiheeksi ilmastonmuutosta. Molemmat ehdotukset keräsivät runsaasti ääniä, ja Intian ehdotus tuli valituksi, mutta ei olisi vaadittu kuin kolmen 12+-ryhmän valtuuskunnan strategisempi äänestäminen eli negatiivisten äänten antaminen kilpaileville ehdotuksille, jotta tulos olisi ollut toinen. Asia herättikin maaryhmässä keskustelua äänestyskäyttäytymisestä ja ryhmäkurista. Intian ehdottama aihe on luonnollisesti tärkeä, mutta valintatilanteessa ehdotusten välinen järjestys oli 12+-maaryhmälle kuitenkin selvä (merkittävänä poikkeuksena Turkki, joka myös kuuluu 12+-ryhmään).

4.3. Suomen IPU-ryhmän johtokunnan toiminta

Vuoden 2019 eduskuntavaalien jälkeen eduskunnan IPU-ryhmä pääsi järjestäytymään heti syysistunto-kauden alussa, jolloin puheenjohtajaksi valittiin edustaja Heli Järvinen (vihr) ja varapuheenjohtajaksi edustaja Sebastian Tynkkynen (ps). Suomen IPU-ryhmän johtokunta kokoontui vuonna 2019 kolme kertaa. Suomen IPU-ryhmä tekee alueellista yhteistyötä eri kokoonpanoissa.

IPU:n jäsenmaat jakautuvat kuuteen geopoliittiseen maaryhmään, joista lähes kaikki Euroopan maat ja muutamat Euroopan ulkopuoliset ns. länsimaat kuuluvat 12+-ryhmäksi kutsuttuun maaryhmään. Ryhmä käsittelee käytännössä koko yleiskokouksen asialistan kokouksessaan ennen yleiskokouksen alkua ja sen aikana. Kokouksissa saadaan maaryhmän edustajien raportit IPU:n johtokunnasta, pysyvistä komiteoista sekä muista komiteoista ja työryhmistä, joissa 12+-maaryhmä on edustettuna. Kokouksessa valitaan edustajat maaryhmälle kuuluviin paikkoihin sekä kuullaan mahdollisista muista ehdokkuuksista paikkoihin, joita ei ole jaettu maaryhmille. Kertomusvuonna ryhmän puheenjohtajamaana toimi Portugalin edustajanaan Duarte Pacheco. Portugalin puheenjohtajuus jatkuu vuoden 2020 loppuun.

Vuonna 2019 Norja toimi puheenjohtajamaana IPU:n pohjoismaisessa yhteistyössä. Puheenjohtajamaan vastuulla on järjestää esikokous ennen vuoden molempia yleiskokouksia. Kokousten tarkoituksena on käydä läpi IPU:n yleiskokouksen agenda, valmistaa Pohjoismaiden edustajia yleiskokouksen asioihin ja koordinoida Pohjoismaiden kantoja esillä olevissa kysymyksissä. Puheenjohtajamaalla on myös mahdollisuus kiinnittää huomiota erityisteemoihin muun muassa kokouspaikan valinnalla. Lisäksi puheenjohtajamaa järjestää yleiskokousten aikana Pohjoismaisen työlounaan.

Norja järjesti vuoden ensimmäisen pohjoismaisen kokouksen Oslolla 15. maaliskuuta. Kokouksessa oli paikalla edustajia Norjasta, Ruotsista ja Tanskasta. Islannin valtuuskunnan puheenjohtaja joutui perumaan osallistumisensa viime hetkellä maan oikeusministerin eroon liittyvistä syistä. Eduskunnasta osallistui IPU-valtuuskunnan sihteeri Teemu Vuosio. Kokouksen puheenjohtajana toimi Norjan IPU-valtuuskunnan puheenjohtaja Ulf Leirstein.

Kokouksen aluksi kuultiin Qatarin IPU:n yleiskokoukseen liittyen Norjan jalkapalloliiton puheenjohtaja Terje Svendsenin kertomus Pohjoismaiden jalkapalloliittojen vierailusta Qatarin 7.–8.1.2019. Vierailu oli seuranta vuoden 2016 lopussa tehdystä ensimmäisestä vierailusta. Vierailut päätettiin alun perin toteuttaa Qatarin olosuhteiden saavuttaman kasvavan kiinnostuksen takia. Viimeisimmällä vierailulla oli mukana Pohjoismaiden jalkapalloliittojen ja työntekijäliittojen edustajia sekä kansainvälisen rakennustyöntekijöiden liiton hallituksen jäsen. Jalkapalloliittojen tarkoituksena on käydä ihmisoikeusvuoropuhelua viranomaisten kanssa Qatarissa. Työntekijäliittojen edustajilla puolestaan on paremmat edellytykset arvioida vierastyöntekijöiden oloja kertoakseen, mitä muutoksia vaaditaan. Valtuuskunta tapasi muun muassa Qatarin jalkapalloyhdistyksen puheenjohtajan ja pääsihteerin sekä ILO:n, järjestäjäorganisaatio SC:n, vierastyöntekijöiden, stadiontyömaiden ja Qatarin Punaisen Puolikuun edustajia.

Syksyn pohjoismainen IPU-kokous järjestettiin 12.–13. syyskuuta Tromssassa. Kokoukseen osallistuivat Suomesta Suomen IPU-ryhmän puheenjohtaja Heli Järvinen ja varapuheenjohtaja Sebastian Tynkkynen.

Kokouksessa kuultiin raportit viime aikaisista IPU-kokouksista, kuten kesäkuussa Lissabonissa järjestystä 12+-maaryhmän kokouksesta koskien kestävä kehityksen tavoitteita, kevään IPU:n yleiskokouksesta Dohasta sekä kesäkuussa New Yorkissa järjestetystä korkean tason seminaarista koskien valtiottomuutta. Kokouksessa myös kerrattiin Dohan yleiskokouksen keskusteluja vierastyövoiman asemasta Qatarissa. Haasteita toki riittää edelleen, mutta asiat ovat ILO:n mukaan edenneet oikeaan suuntaan, ja Qataria pidetäänkin tiennäyttäjänä alueella.

Norjalainen edustaja Hege Haukeland Liadal ilmoitti toimikautensa IPU:n johtokunnan jäsenenä päättyvän Belgradin yleiskokoukseen lokakuussa 2019. Pohjoismaisen johtokuntapaikan tärkeys huomioitiin, ja Ruotsin IPU-valtuuskunnan puheenjohtaja Cecilia Widegren ilmoittikin asettuvansa ehdolle IPU:n johtokunnan jäseneksi Belgradin yleiskokouksessa. Vuonna 2020 Pohjoismaisten IPU-kokousten puheenjohtajuus siirtyi Tanskalle.

Kertomusvuonna suomalais-ugrialaisten kokousten puheenjohtajana toimi Suomi. Suomi isännöi valtuuskuntien lounaskokouksen Belgradin yleiskokouksen yhteydessä. Vuonna 2020 puheenjohtajuus siirtyi Viron valtuuskunnalle.

Yleiskokousten yhteydessä Suomen IPU-ryhmällä on usein myös kahdenvälisiä tapaamisia eri valtuuskuntien kanssa. Ennen Dohan IPU:n yleiskokousta Qatarin vierastyövoiman olot olivat olleet laajasti esillä mediassa ympäri Eurooppaa. Erityisesti Pohjoismaissa on kiinnitetty paljon huomiota jalkapallon vuoden 2022 MM-kisojen stadioneiden rakennustyömaiden työoloihin ja onnettomuuksiin. EU-maiden sekä Norjan ja Islannin valtuuskunnat oli Dohan yleiskokouksen yhteydessä kutsuttu keskustelemaan Qatarin työministeriön ja ILO:n edustajien kanssa maan vierastyövoiman asemasta.

Tapaamisessa sekä työministeriön että ILO:n edustaja totesivat vierastyöntekijöiden työoloihin edelleen liittyvät haasteet mutta antoivat kehityksestä varsin positiivisen kuvan. Tapaamisessa keskeinen kysymys oli alueella vierastyövoiman käyttöön liittyvä Kafala-järjestelmä. Järjestelmässä kouluttamattomalta vierastyövoimalta vaaditaan kotimainen sponsori, joka vastaa työntekijän viisumista ja laillisesta statuksesta maassa. Järjestelmästä johtuen työntekijöillä on ollut vaikeuksia saada muun muassa viisumeita maasta poistumiseen ja työntekijät ovat olleet täysin sidottuja työnantajaansa. Tilanne on parantunut hiljalleen, ja nyt maan noin 2,1 miljoonasta vierastyöntekijästä 1,6 miljoonalla on exit-viisumi ja he voivat myös vaihtaa työnantajaa. Ongelma koskee kuitenkin edelleen noin puolta miljoonaa vierastyöläistä, jotka työskentelevät lähinnä kotiapulaisena. Myös heidän asemaansa on nyt pyritty turvaamaan lainsäädännöllä. ILO on lisännyt työolojen tarkastajia, ja ILO:n edustajan mukaan heitä on tällä hetkellä riittävästi. Palkanmaksua voidaan seurata myös entistä paremmin, ja minimipalkka on tulossa pian käyttöön yksityiselle sektorille. Samoin työnantajille annetaan rangaistuksia väärinkäytöksistä. Qatar on solminut sopimuksia työvoimaa lähettävien maiden kanssa ja perustanut viisumikeskuksia näihin maihin. Vierastyöläisiä opastetaan paikallisista oloista ennen lähtöä Qatarin (*awareness programmes*). Edustaja Riitta Myller tiedusteli, onko vierastyöntekijöiden turvallisuustilanne parantunut viimeisten kahden vuoden aikana, ja ILO:n edustaja totesi, että tilanne on parantunut selkeästi ja että myös tilastointia pyritään kehittämään.

Suomen valtuuskunnalla oli Qatarin yleiskokouksessa kahdenvälinen tapaaminen myös Meksikon valtuuskunnan kanssa Meksikon pyynnöstä. Meksikon valtuuskunta osallistui tapaamiseen maan parlamentin alahuoneen vastavalitun puhemiehen, pitkäaikaisen IPU:n jäsenen Laura Rojas Hernándezin johdolla. Valtuuskunnan erityinen kiinnostuksen kohde tapaamisessa oli Suomen koulutusosaaminen. Meksikossa on opettajien ammattipätevyyden suhteen väännetty kättä liittyen edellisen hallinnon vuoden 2013 koulutusreformiin, jossa pyrittiin tiukentamaan opettajien ammattipätevyyden arviointia. Nykyinen hallitus

on perunut edellisen hallinnon reformin, ja nyt puolestaan vastapuoli varoittaa opetuksen tason rapautumisesta. Meksikon valtuuskunnan jäsenet olivat selvillä Suomen opettajankoulutuksen korkeasta tasosta ja halusivat kuulla, kuinka Suomessa opettajien arviointi toteutetaan. Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja Heli Järvinen ja varapuheenjohtaja Sebastian Tynkkynen, jotka molemmat ovat koulutukseltaan opettajia, taustoittivat perusteellisesti opettajien arvioinnista niin pääsykoevaiheessa kuin opintojen aikana. Opettajien itsenäistä asemaa painotettiin, vaikka opetussuunnitelmaa toteutetaankin. Samoin painotettiin pedagogista koulutusta; opettajien on aina pystyttävä perustelemaan itselleen, miksi opetus tapahtuu niin kuin se tapahtuu. Edustajat Järvinen ja Tynkkynen taustoittivat myös erilaisista poluista opettajakoulutuksessa. Meksikon valtuuskunta oli selvästi vaikuttunut saamastaan informaatiosta ja esitti myös kutsun vierailuun Meksikossa.

5. NATON PARLAMENTAARINEN YLEISKOKOUS

Eduskunnan valtuuskunta osallistui Naton parlamentaarisen yleiskokouksen vuoden 2019 molempiin pääkokouksiin, Bratislavassa toukokuussa ja Lontoossa lokakuussa. Lisäksi valtuuskunta osallistui vuosittain järjestettävään transatlanttiseen foorumiin Washingtonissa joulukuussa 2019.

5.1. Kevätkokous Bratislavassa

Naton parlamentaarinen yleiskokous kokoontui kevätkokoukseen Bratislavaan 31.5.–3.6.2019. Kokouksessa keskusteltiin muun muassa kyberturvallisuudesta, ydinasepelotteen paluusta maailmanpolitiikkaan, Ukrainan tilanteesta, talouspakotteista ulkopoliittikan välineenä sekä tekoälyn vaikutuksesta tulevaisuuden sodankäyntiin.

Tekoäly, autonomiset asejärjestelmät ja droneteknologian kehitys ovat nopeasti muuttamassa sotataidon kokonaiskuva. Länsiliittouman aiempi sotilasteknologinen etumatka (*military edge*) on kuroutumassa kiinni, ja pelikentällä on myös ei-valtiollisia toimijoita. Kiina panostaa mittavasti tekoälyyn, ja maan tavoitteena on olla johtava tekoälytoimija globaalisti vuonna 2030. Naton on otettava uudet teknologiat vakavasti ja panostettava niihin mittavasti. Tätä taustaa vasten on positiivista, että puolustusbudjetit Nato-maissa ovat kasvukäyrällä. Kaikkien Nato-maiden tulee sitoutua saavuttamaan Walesissa 2014 sovittu tavoite 2 prosentin osuudesta bruttokansantuotteesta.

Kokouksessa herätti paljon huolta se, että keskimatkan maasijoitteiset ydinohjukset kieltävä INF-sopimus on murentunut. Asevalvonnan kokonaisnäkymät ovat synkät, eikä tilanteeseen ole odotettavissa nopeaa parannusta.

5.2. Syyskokous Lontoossa

Naton parlamentaarisen yleiskokouksen syyskokous järjestettiin Lontoossa 11.10.–14.10.2019. Suomen valtuuskunta – puheenjohtaja Kanerva (kok) sekä edustajat Savola (kesk), Kari (sd) ja Packalén (ps) – osallistui kokoukseen, ja lisäksi delegaatiolla oli kahdenvälisiä tapaamisia Britannian parlamentin, puolustusministeriön ja RUSI-tutkimuslaitoksen edustajien kanssa.

Naton pääsihteeri Jens Stoltenberg hahmotteli Lontoossa Naton nykytilannetta ja tulevaa agenda. Stoltenberg totesi omassa avauspuheenvuorossaan vuoden 2019 olevan Naton juhlavuosi: Pohjois-Atlantin sotilasliitto on ylläpitänyt rauhaa ja vakautta Euroopassa 70 vuotta. Natoa tarvitaan myös tässä ajassa, kun Nato-maiden yhteinen arvopohja on hyökkäysten kohteena ja globaali maailmanjärjestys melkoisessa turbulenssissa. Kiinan nousu, Venäjän aggressiot naapureitaan kohtaan, levottomuudet Pohjois-Afrikassa ja hybridisodankäynti ovat esimerkkejä maailmanjärjestykseen vaikuttavista kehityskuluista. Stoltenberg keskittyi puheessaan kolmeen konkreettiseen teemaan: 1) Afganistan, 2) asevalvonta sekä 3) tekoäly ja autonomiset asejärjestelmät.

Afganistanin osalta pääsihteeri muistutti parlamentaarikkoja, että Naton artikla 5 on aktivoitu sotilasliiton historiassa vain kerran, 12.9.2001 vastauksena Yhdysvaltoihin suuntautuneisiin terrori-iskuihin. Afganistan on ollut konkreettinen osoitus sotilasliiton jäsenmaiden ja kumppaneiden antamasta tuesta Yhdysvalloille. Naton tulee myös jatkossa olla sitoutunut ylläpitämään Afganistanin turvallisuutta. Stoltenberg piti tärkeänä poliittisen ratkaisun hakemista Afganistanin ongelmiin, mutta Taliban ei ole osoittanut halukkuutta neuvotteluihin vaan on viime aikoina pikemminkin kiihdyttänyt sotatoimia. Mikäli aitoa neuvotteluhaluutta ilmenee, siihen pitää tarttua.

Asevalvonnasta Stoltenberg nosti esiin INF-sopimuksen ja totesi sopimusregiimin rapautumisen pääsyyllisen olleen Venäjä, joka kehitteli yli 500 kilometrin kantaman ohjuksia. INF-sopimuksen kaatumisesta

huolimatta Natolla ei ole mitään halua asevarustelukisaan Euroopassa, eikä Nato-maihin tulla sijoittamaan sopimusregiimiin kuuluvia, 500–5 500 kilometrin kantaman ohjuksia.

5.3. Transatlanttinen foorumi Washingtonissa

Nato-valtuuskunta (edustajat Savola, Kari ja Packalén sekä valiokuntaneuvos Savola) osallistui vuosittain Washingtonissa järjestettävään Transatlantic Forum -tapahtumaan 7.12.–13.12.2019. Naton ulkopuolisista maista kutsu osoitetaan ainoastaan Ruotsille ja Suomelle. Suomen valtuuskunnalla oli konferenssin lisäksi kahdenvälisiä tapaamisia Pentagonissa ja ajatushautomoissa (CNAS, Atlantic Council). Ohessa keskeisiä havaintoja matkalta.

Yhdysvaltain sisäpoliittinen tilanne

Kansakunta on erittäin polarisoitunut, eikä tilanteeseen ole odotettavissa muutosta. Tutkijankemysten mukaan republikaanipuoluetta voi nykypäivänä luonnehtia kultiksi, jossa toisinajattelijoita ei suvaita (*polarizing > tribalising*). Trumpin peruskannatus (*base*) on säilynyt vakaana, 40–42 prosentissa. Tämä asetelma antaa hänelle hyvät mahdollisuudet tulla uudelleenvalituksi. Kukaan demokraattiehdokkaista ei ainakaan tällä hetkellä ole sellaisessa asemassa, että pystyisi demokraattien presidenttiehdokkaaksi päästyään varmasti lyömään Trumpin. Toisaalta amerikkalaisäänestäjistä noin kolmannes on liikkuvia äänestäjiä, ja heistä ainoastaan kolmannes hyväksyy Trumpin toimet. Jos demokraatit pystyvät täysimääräisesti hyödyntämään tätä asetelmaa, Trump on lyötävissä.

Yhdysvaltain ulko- ja turvallisuuspolitiikan painopisteistä

Kiina on Yhdysvalloille ensisijainen strateginen uhka ja haastaja. Muut toimijat ovat sekundäärisiä, Venäjä mukaan lukien. Kiinan ”patoaminen” vaatii uudenlaista yhteistyötä Euroopan kanssa, sillä Yhdysvallat ei siihen yksin kykene.

Natolla on vankka molempien puolueiden tuki kongressissa. Presidentti Trumpin Nato-kritiikki on laimentunut, ja Lontoon Nato-huippukokousta joulukuussa 2019 luonnehdittiin yleisesti menestykseksi. Trumpin suhtautumiseen Natoon on merkittävästi vaikuttanut se, että eurooppalaisten Nato-maiden budjetit ovat nousujohteisella käyrällä ja yhä useampi maa on sitoutunut 2 prosentin bkt-tavoitteen saavuttamiseen. Trumpin nähdään sinänsä olevan oikeassa kritisoidessaan eurooppalaisia liittolaisia riittämättömästä panostuksesta puolustukseen. Asiat voisi sanoa diplomaattisemmin, mutta asia on oikea: Eurooppa on vuosikausia ollut alisuoriutuja puolustuksessa, ja tähän on saatava muutos.

Yhdysvallat on panostanut merkittävästi eurooppalaisten liittolaisten tukemiseen myös Trumpin presidenttikaudella, mikä unohtuu usein julkisessa keskustelussa. Mittava tuki näkyy muun muassa ns. eteen-työnnettynä puolustuksena (*Enhanced Forward Presence*) Baltian maissa, Puolassa, Bulgariassa ja Romaniassa. Itäisen sivustan Nato-maita tuetaan European Deterrence Initiative -hankkeen kautta vuosittain noin 6 miljardilla Yhdysvaltain dollarilla. Rahoitus mahdollistaa muun muassa mittavan harjoitustoiminnan ja kaluston mittavan ennakkovarastoinnin

6. VÄLIMEREN UNIONIN PARLAMENTAARINEN YLEISKOKOUS

Välimeren unionin keskeisimpänä tavoitteena on EU-maiden ja Välimeren eteläpuolisten maiden vuoropuhelun ja yhteistyön lisääminen. Unionissa on 43 jäsenmaata. Unionin parlamentaarinen yleiskokous (*Parliamentary Assembly – Union for the Mediterranean, PA-UfM*) antaa parlamentaarisia virikkeitä alueen yhteistyön kehittämiseksi, kannanottoja Välimeri-kumppanuudesta ja kumppanuussopimusten toimeenpanosta sekä poliittisia suosituksia ja julkilausumia Euro–Välimeri-ministerikokousten harkintaan. Parlamentaarisen yleiskokouksen työn keskiössä ovat turvallisuuteen, vakauteen ja rauhaan liittyvät kysymykset.

Kertomusvuoden helmikuussa pidettiin Suomen valtuuskunnan kokous, jossa suurlähettiläs Roberto Tanzi-Albi antoi valtuuskunnalle katsauksen Välimeren unionin ajankohtaisiin asioihin.

Kertomusvuoden tärkein tapahtuma oli parlamentaarisen yleiskokouksen vuosikokous, joka järjestettiin Euroopan parlamentissa Strasbourgissa 13.–14.2.2019. Kokouksen pääaiheena oli muuttoliikkeeseen liittyvät haasteet Välimerellä. Suomen vaalikeväästä ja viime hetken sairastumisista johtuen ei Suomesta poikkeuksellisesti osallistuttu kokoukseen poliittisella tasolla.

Muuttoliikkeeseen liittyvät haasteet Välimerellä oli teema, jossa korostuivat toisaalta EU-maiden keskinäiset jakolinjat ja toisaalta EU:n ja Välimeren eteläpuolisten maiden näkemys- ja painotuserot. Kokouksen pääpuheenvuoron piti Euroopan parlamentin puhemies Antonio Tajani, joka toi esille sen, että muuttoliike pysyy yhteisellä asialistalla, haluttiin sitä tai ei. Siksi on tärkeää, että aiheesta puhutaan yhdessä. Tajani totesi, ettei kysymys ole vain Euroopan ja Afrikan välinen asia, vaan myös Afrikan mantereeseen sisäinen asia. Eurooppa noteeraa myös haasteet afrikkalaisten kumppanien vastaanottokapasiteetille. Tajani peräänkuulutti uutta henkeä ja solidaarisuuden löytämistä Välimeren alueen yhteistyölle ja korosti parlamenttien välisen yhteistyön ja dialogin merkitystä tämän saavuttamiseksi. Puhemies Tajanin lisäksi alustuspuheenvuorot kuultiin komissaari Dimitris Avramopoulosilta sekä Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön IOM:n ja UNHCR:n edustajilta.

Seuranneessa keskustelussa korostuivat EU-maiden keskinäiset näkemuserot sekä toisaalta EU:n ja Välimeren eteläpuolisten maiden näkemuserot. Unkari ja Puola painottivat maahanmuuton ongelmia sekä pitivät kotouttamista mahdottomana ja pysyviä kiintiöitä vetotekijöinä, joita ei tule luoda; lähtösyihin tulisi vaikuttaa yksinomaan lähtöalueilla. Esimerkiksi Jordania korosti kantavansa valtavan vastuun pakolaisten vastaanottamisesta, ja Palestiinan edustajat syyttivät unionimaita muuttoliikeongelman luomisesta itse. Keskustelu vedettiin yhteen painottamalla keskustelu- ja neuvotteluyhteyden säilymisen merkitystä Välimeren molemmin puolin muuttoliikekysymyksen ratkaisemiseksi. Yleiskokouksen vuosikokouksella oli pääteemasta johtuen poikkeuksellisia vaikeuksia saada hyväksytyksi komiteoiden suositukset yleiskokoukselle. Teksteistä päästiin viiveellä sopuun niin, että poliittisen komitean muuttoliiketekstiin lisättiin alaviitteitä osoittamaan, ettei tekstiä ole hyväksytty yksimielisesti. Alaviitteisiin kirjattiin tekstioitoja vastustavat delegaatiot.

Yleiskokouksen vuosikokouksessa käytiin myös keskustelua yleiskokouksen työtavoista. Puheenjohtaja korosti yleiskokouksen työskentelevän sillä logiikalla, että komiteoissa tehdään päätyö lopputekstien osalta, ja näin ollen jos teksteihin halutaan vaikuttaa, tulisi tämä työ tehdä komiteoissa, ei avaten tekstejä yleiskokouksen vuosikokouksessa. Tämän keskustelun valossa on Suomenkin hyvä tulevina vuosina pohdita parhaita käytäntöjä vaikuttamiseen, jos tätä foorumia halutaan vaikutuskanavana käyttää. Kahdeksan EU-maata ei osallistunut kokoukseen lainkaan, eli sinänsä kaikki maat eivät tätä vaikutuskanavaa käytä.

Yleiskokouksen päätteeksi puheenjohtajuus siirtyi Turkille, jonka tehtävänä on järjestää yleiskokouksen vuosikokous vuonna 2020.

Välimeren unionin parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta piti uudessa kokoonpanossaan järjestäytymiskokouksen syyskuussa 2019. Samassa yhteydessä valtuuskunnan sihteeritehtävät päätettiin siirtää eduskunnan kansainvälisten asioiden osastolle.

LIITE: VALTUUSKUNTIEN JÄSENLUETTELOT

VALTUUSKUNTIEN JÄSENYYDET VAALIKAUDELLA 2015–2019

Itämeren alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Kari KULMALA (sin)
Varapuheenjohtaja	Saara-Sofia SIRÉN (kok)
Varsinaiset jäsenet	Hanna KOSONEN (kesk) Riitta MYLLER (sd) Ari TORNIAINEN (kesk)
Varajäsenet	Petri HONKONEN (kesk) Anne-Mari VIROLAINEN / Veera RUOHO (kok) Maria TOLPPANEN (sd) Sami SAVIO (ps) Eerikki VILJANEN (kesk)
Sihteeri	kansainvälisten asiain sihteeri Mika Laaksonen www.bspc.net

Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Katri KULMUNI (kesk)
I varapuheenjohtaja	Johanna OJALA-NIEMELÄ (sd)
Varsinaiset jäsenet	Tiina ELOVAARA (sin) Mari-Leena TALVITIE (kok) Kari KULMALA (sin) Mirja VEHKAPERÄ / Markus LOHI (kesk) (ei varajäseniä)
Sihteeri	kansainvälisten asiain neuvos Samu Paukkunen www.arcticparl.org

Parlamenttienvälisen liiton (IPU) Suomen ryhmän johtokunta

Puheenjohtaja	Jutta URPILAINEN (sd)
---------------	-----------------------

Varapuheenjohtaja	Maria LOHELA (sin) / Simon ELO (sin)
Varsinaiset jäsenet	Anders ADLERCREUTZ (r) Anne-Mari VIROLAINEN (kok) / Harri JASKARI (kok) Pekka PUSKA (kesk) Kari UOTILA (vas) Ozan YANAR (vihr) Päivi RÄSÄNEN (kd)
Varajäsenet	Tarja FILATOV (sd) Satu HASSI (vihr) Timo HEINONEN (kok) Silvia MODIG (vas) Ulla PARVIAINEN (kesk) Jari RONKAINEN (ps) / Jani MÄKELÄ (ps) Mikaela NYLANDER (r) Peter ÖSTMAN (kd)
Sihteeri	kansainvälisten asiain sihteeri Teemu Vuosio www.ipu.org

Naton parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen tarkkailijajäsenet

Puheenjohtaja	Ilkka KANERVA (kok)
Varapuheenjohtaja	Eero HEINÄLUOMA (sd)
Varsinaiset jäsenet	Tom PACKALÉN (ps) Mikko SAVOLA (kesk) (ei varajäseniä)
Sihteeri	valiokuntaneuvos Heikki Savola www.nato-pa.int

Välimeren unionin parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Mika RAATIKAINEN (ps)
Varsinaiset jäsenet	Sirkka-Liisa ANTTILA (kesk) Pertti SALOLAINEN (kok)
Varajäsenet	Susanna HUOVINEN (sd) / Tiina ELOVAARA (sin) Matti VANHANEN (kesk)

Sihteeri
Laurmaa

valiokuntaneuvos Tiina Larvala / valiokuntaneuvos Jonna

www.paufm.org

Aasian ja Euroopan parlamentaarisen kokouksen (ASEP) Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja Mauri PEKKARINEN (kesk)
Varsinaiset jäsenet Matti TORVINEN (sin)
Sofia VIKMAN (kok)

(ei varajäseniä)

Sihteeri kansainvälisten asiain neuvos Samu Paukkunen

VALTUUSKUNTIEN JÄSENYDEET VAALIKAUDELLA 2019–2023

Itämeren alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja Sakari PUISTO (ps)
Varapuheenjohtaja Riitta MÄKINEN (sd)

Varsinaiset jäsenet Joonas KÖNTTÄ (kesk)
Kai MYKKÄNEN (kok)
Paula WERNING (sd)

Varajäsenet Mai KIVELÄ (vas)
Pirkka-Pekka PETELIUS (vihr)
Mari RANTANEN (ps)
Saara-Sofia SIRÉN (kok)
Ari TORNIAINEN (kesk)

Sihteeri kansainvälisten asiain sihteeri Mika Laaksonen
www.bspc.net

Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Mikko KÄRNÄ (kesk)
Varapuheenjohtaja	Satu HASSI (vihr)
Varsinaiset jäsenet	Eeva-Johanna ELORANTA (sd) Niina MALM (sd) Minna REIJONEN (ps) Mari-Leena TALVITIE (kok) (ei varajäseniä)
Sihteeri	kansainvälisten asiain neuvos Samu Paukkunen www.arcticparl.org

Parlamenttienvälisen liiton (IPU) Suomen ryhmän johtokunta

Puheenjohtaja	Heli JÄRVINEN (vihr)
Varapuheenjohtaja	Sebastian TYNKKYENEN (ps)
Varsinaiset jäsenet	Anne KALMARI (kesk) Merja KYLLÖNEN (vas) Mats LÖFSTRÖM (r) Kristiina SALONEN (sd) Sari TANUS (kd) Sofia VIKMAN (kok)
Varajäsenet	Markku EESTILÄ (kok) Tarja FILATOV (sd) Hanna HOLOPAINEN (vihr) Eeva KALLI (kesk) Mai KIVELÄ (vas) Ari KOPONEN (ps) Antero LAUKKANEN (kd) Mikko OLLIKAINEN (r)
Sihteeri	kansainvälisten asiain sihteeri Teemu Vuosio www.ipu.org

Naton parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen tarkkailijajäsenet

Puheenjohtaja	Ilkka KANERVA (kok)
Varapuheenjohtaja	Mikko SAVOLA (kesk)
Varsinaiset jäsenet	Mika KARI (sd) Tom PACKALÉN (ps) (ei varajäseniä)
Sihteeri	valiokuntaneuvos Heikki Savola www.nato-pa.int

Välimeren unionin parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Paavo ARHINMÄKI (vas)
Varsinaiset jäsenet	Janne HEIKKINEN (kok) Mari RANTANEN (ps)
Varajäsenet	Eveliina HEINÄLUOMA (sd) Heli JÄRVINEN (vihr) Jouni OVASKA (kesk)
Sihteeri	valiokuntaneuvos Jonna Laurmaa/kansainvälisten asiain sihteeri Eeva Lahti www.paufm.org

Aasian ja Euroopan parlamentaarisen kokouksen (ASEP) Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Sanni GRAHN-LAASONEN (kok)
Varsinaiset jäsenet	Jenna SIMULA (ps) Erkki TUOMIOJA (sd) (ei varajäseniä)
Sihteeri	kansainvälisten asiain neuvos Samu Paukkunen